

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Oddlužení manželů a jejich ekonomická situace
Debt Relief of Married Couples and their Economic Situation

Student: Bc. Klára Tomanová
Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2016

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Klára Tomanová**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: Oddlužení manželů a jejich ekonomická situace
Debt Relief of Married Couples and their Economic Situation

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Základní charakteristika insolvenčního řízení
3. Proces oddlužení a specifika oddlužení manželů
4. Analýza a vyhodnocení situace manželů v oddlužení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.

HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 1482 s. ISBN 978-80-7400-555-8.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. Praha: Linde, 2009. 394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

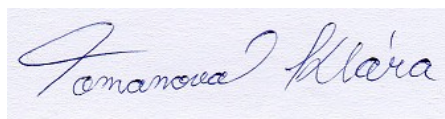

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 - 8, dané mi k dispozici, jsem samostatně vložila.

V Ostravě dne 22. 4. 2016

A handwritten signature in blue ink, reading "Tomanová Klára". The signature is written in a cursive style with a large, stylized 'T' and 'K'.

Bc. Klára Tomanová

1	Úvod.....	5
2	Základní charakteristika insolvenčního řízení	7
2.1	Insolvenční zákon	7
2.2	Procesní subjekty	9
2.3	Základní pojmy.....	11
2.3.1	<i>Majetková podstata .....</i>	<i>11</i>
2.3.2	<i>Insolvenční rejstřík .....</i>	<i>12</i>
2.3.3	<i>Úpadek .....</i>	<i>13</i>
2.4	Druhy pohledávek	14
2.5	Možnosti řešení úpadku.....	15
2.5.1	<i>Řešení úpadku konkursem.....</i>	<i>15</i>
2.5.2	<i>Řešení úpadku reorganizací .....</i>	<i>18</i>
3	Proces oddlužení a specifika oddlužení manželů	20
3.1	Řešení úpadku oddlužením	20
3.1.1	<i>Návrh na povolení oddlužení .....</i>	<i>22</i>
3.2.1	<i>Přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení .....</i>	<i>24</i>
3.3.1	<i>Způsoby provedení oddlužení .....</i>	<i>25</i>
3.3.1.1	<i>Oddlužení plněním splátkového kalendáře .....</i>	<i>26</i>
3.3.1.2	<i>Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty .....</i>	<i>29</i>
3.4.1	<i>Uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů .....</i>	<i>29</i>
3.5.1	<i>Rozhodnutí o schválení oddlužení.....</i>	<i>30</i>
3.6.1	<i>Splnění oddlužení.....</i>	<i>31</i>
3.2	Oddlužení manželů	33
3.2.1	<i>Společné oddlužení manželů .....</i>	<i>33</i>
3.2.2	<i>Oddělené oddlužení manželů .....</i>	<i>34</i>
3.3	Shrnutí výhod a nevýhod oddlužení	35
4	Analýza a vyhodnocení situace manželů v oddlužení.....	37
4.1	Analýza četnosti společného oddlužení manželů	37
4.2	Případové studie	39
4.2.1	<i>Oddlužení manželů dle spisových značek KSOS 38 INS 9756/2011 a KSOS 38 INS 9761/2011.....</i>	<i>39</i>
4.2.2	<i>Oddlužení manželů dle spisových značek KSOS 36 INS 23711/2011 a KSOS 36 INS 23696/2011.....</i>	<i>43</i>

4.2.3 Oddlužení manželů dle spisové značky KSOS 40 INS 8004/2014	45
4.2.4 Oddlužení manželů dle spisové značky KSOS 36 INS 2957/2014	48
5 Závěr	50
Seznam použité literatury	53
Seznam zkratk	56
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Zadluženost domácností je v dnešní době téměř běžný stav, většina rodin se neobejde bez spotřebitelského úvěru či půjčky. Není divu, banky na nás ze všech stran doslova “chrlí” své nabídky výhodných půjček s nízkými úroky. Lidé si půjčují již z důvodu udržení určitého životního standardu, avšak často se stává, že své schopnosti splácet přecení. Jakmile přestanou splácet, banky či jiné finanční instituce, jim začnou, připisovat úroky z prodlení a v případě, že má dlužník více takových věřitelů, dostává se do dluhové spirály. Dlužníkovi se potom nabízí řešení svých dluhů formou oddlužení, což je hlavním tématem diplomové práce, především pak oddlužení manželů. Jestliže mají manželé společné dluhy v rámci SJM, je tento způsob vhodným řešením.

Cílem diplomové práce je vyhodnocení problematiky oddlužení, především oddlužení manželů, které je vhodným způsobem v případě, kdy mají manželé společné dluhy. Tento cíl je sledován za pomoci dílčích cílů, rozpracovaných do jednotlivých částí diplomové práce. Prvním z cílů je charakteristika insolvenčního řízení a procesu oddlužení. Druhý cíl práce je zaměřen na oddlužení manželů, kdy je na příkladech z praxe demonstrováno, jakým způsobem lze oddlužení manželů provést, a to před i po novele IZ z roku 2014. Zároveň může být tato diplomová práce vhodná jako informativní zdroj pro dlužníky, kteří právě řeší problematiku oddlužení manželů.

První část teoreticko – metodická, je rozdělena do dvou kapitol, které se věnují základní charakteristice insolvenčního řízení a procesu oddlužení. V první z těchto kapitol je popsán vývoj insolvenčního zákona, který nahradil zákon o konkursu a vyrovnání. Dále je proveden popis jednotlivých procesních subjektů, které se insolvenčního řízení účastní, jako je insolvenční soud, dlužník, věřitelé, insolvenční správce, atd. Kromě výše uvedeného vymezuje, teoretická část také základní pojmy např. majetkovou podstatu, insolvenční rejstřík, úpadek a jeho podoby, a rovněž popisuje druhy pohledávek, které mohou věřitelé přihlásit do insolvenčního řízení. V neposlední řadě jsou zde popsány možnosti řešení úpadku dlužníka, a to konkurzem, reorganizací nebo oddlužením, které je podrobněji rozebráno v další kapitole. Druhá z kapitol se v úvodu věnuje kroku, jenž předchází oddlužení, a to podání návrhu na povolení oddlužení, přičemž právě jeho správné vyplnění, ovlivňuje rozhodnutí soudu o schválení oddlužení. Následně druhá kapitola dva způsoby, kterými lze oddlužení provést, jako je zpeněžení majetkové podstaty nebo plnění splátkového kalendáře,

kde je současně rozebrán postup výpočtu nezabavitelné částky. Dále následuje vymezení obsahu rozhodnutí o schválení oddlužení a podmínky, které musí dlužník splnit, aby soud rozhodl o splnění oddlužení. Závěrečná část kapitoly je věnována problematice oddlužení manželů, které je vhodným řešením pro manželé v úpadku.

Praktická část diplomové práce je zaměřená na praktické příklady oddlužení manželů. V první části je provedena analýza četnosti společného oddlužení manželů. Analýza vychází z údajů 10-ti náhodně vybraných insolvenčních správců z Moravskoslezského kraje za roky 2014 a 2015, veškeré informace jsou veřejně dostupné v insolvenčním rejstříku. Druhá část obsahuje čtyři případové studie z praxe, kdy je opět využito volně přístupných informací z insolvenčního rejstříku a konzultací s insolvenční správkyní. Všechny případové studie se od sebe vzájemně liší. První případová studie je zaměřena na oddělené oddlužení manželů, druhá řeší problematiku úmrtí jednoho z manželů v průběhu společného oddlužení manželů, třetí příklad z praxe poukazuje na postup v případě, že mají dlužníci zajištěného věřitele a poslední případová studie je příkladem, kdy dlužníci plní splátkový kalendář na 100%.

Praktická část byla zpracována za pomoci využití metod analýzy, komparace, indukce a popisu.

2 Základní charakteristika insolvenčního řízení

Kapitola je zaměřená na základní charakteristiku insolvenčního řízení. Nejprve se zabývá vývojem insolvenčního zákona a procesními subjekty, jež se insolvenčního řízení účastní. Dále jsou rozebrány jednotlivé pojmy, jejichž znalost je pro problematiku insolvence nezbytná. Závěrem této kapitoly jsou zmíněny způsoby řešení úpadku, jako je konkurs a reorganizace, způsobu oddlužení je věnována samostatná kapitola 3.

2.1 Insolvenční zákon

Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení) byl v České republice přijat v roce 2006 a podle původního znění měl nabýt účinnosti 1. 7. 2007, což bylo následně odsunuto na začátek roku 2008. IZ nahradil dosavadní zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Na řízení o úpadku zahájená od 1. 1. 2008 se tedy aplikuje insolvenční zákon, avšak pro řízení o úpadku zahájena před tímto datem se používá i nadále zákon o konkursu a vyrovnání.

Cíle insolvenčního zákona lze shrnout do několika bodů:

- Insolvenční zákon by měl umožnit řešení úpadku podnikatelského subjektu (ať už podnikající fyzické osoby nebo obchodní společnosti), častěji sanačním způsobem než tomu bylo v předchozím období, a to tak, že bude zachován provoz a činnost podniku dlužníka a také zaměstnanost, díky čemuž nebude mít úpadek dlužníka tak vážné ekonomické a sociální dopady. K tomu by měla být, podle zákonodárců, využívána metoda reorganizace.
- Insolvenční zákon poprvé v novodobé české právní praxi řeší také úpadek (ne)podnikajících fyzických osob sanačním způsobem, který je nazván oddlužením.
- Tento zákon si dále klade za cíl zrychlit insolvenční řízení a tím zvýšit efektivitu, což by mělo vést především ke snížení nákladů věřitelů spojených s úpadkem a také zvýšit příjmy věřitelů z insolvenčního řízení.
- Dále by měl také umožnit věřitelům významně větší dohled nad průběhem řešení úpadku dlužníka, což podle zákonodárce povede právě ke snížení nákladů na jedné straně a zvýšení výnosů na straně druhé.

- Posledním a neméně důležitým cílem toho zákona je omezení situací, kdy bylo insolvenčních řízení v předchozím období zneužíváno různými skupinami k neoprávněnému obohacování, a to přemístěním některých pravomocí směrem k věřitelům. (Kislingerová, 2013)

Jednotlivými cíli IZ se budeme podrobněji zabývat v jednotlivých kapitolách, především však problematikou oddlužení, která se týká, jak již bylo výše zmíněno, úpadkem (ne)podnikajících osob.

Právě nahrazení zákona o konkursu a vyrovnání insolvenčním zákonem vedlo ve společnosti k určitým pozitivním očekáváním, jako jsou:

- insolvenční řízení budou spravedlivější, neboť v nich bude omezeno neoprávněné a nečestné jednání, což povede k příznivým výsledkům pro věřitele,
- insolvenční řízení budou rychlejší, což způsobí určitý makroekonomický efekt vyvolaný tím, že aktiva vázaná v obchodních závodech a podnikatelských činnostech dlužníka budou rychleji vrácena zpět do efektivních ekonomických činností, a díky tomu by mělo dojít k omezení negativních dopadů úpadků,
- vyšší efektivita a racionalita insolvenčních řízení podpoří věřitele tak, že jejich chování bude méně apatické, neboť nové prostředí vytvoří lepší podmínky pro vymáhání pohledávek, což povede ke snížení nákladů věřitelů na toto vymáhání,
- sanace podniku dlužníka bude častějším vyústěním insolvenčního řízení a dlužníkovu úpadku, což bude mít pozitivní vliv na celé hospodářství
- nově zavedený pojem v insolvenčním zákoně - osobní bankrot - má vytvořit mechanismy, které předluženým fyzickým osobám umožní dosáhnout určité obecné dohody s věřitelem a za cenu splacení části dluhu jim otevřou cestu k normálnímu životu. (Kislingerová, 2013)

2.2 Procesní subjekty

Podle § 9 insolvenčního zákona jsou procesními subjekty:

- a) insolvenční soud
- b) dlužník
- c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
- d) insolvenční správce, popřípadě další správce
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu
a
- f) likvidátor dlužníka.

Insolvenční soud

Insolvenčním soudem je soud, u něhož probíhá insolvenční řízení. Vždy se v prvním stupni jedná o krajský soud. Pokud je dlužníkem fyzická osoba – nepodnikatel, je místně příslušným krajský soud, v jehož obvodu má dlužník bydliště nebo v jehož obvodu dlužník bydlí a jeho úmyslem je se zde zdržovat trvale. Je-li dlužníkem fyzická osoba – podnikatel, je místně příslušným krajský soud, v jehož obvodu má dlužník místo podnikání a v případě kdy nemá místo podnikání, je tímto místem dlužníkovo bydliště. V případě, kdy je dlužníkem právnická osoba, stanoví se místně příslušný krajský soud podle sídla právnické osoby.

Dlužník

Dlužníkem je osoba (fyzická nebo právnická), která je povinná ze závazkového právního vztahu k plnění vůči věřiteli. IZ předpokládá, že dlužník má 2 a více věřitelů a závazky vůči těmto věřitelům jsou po splatnosti po dobu delší než 30 dnů, přičemž tyto závazky není schopen plnit. Dlužník může být v úpadku v důsledku platební neschopnosti, nebo může být předlužen.

Každý dlužník je v insolvenčním rejstříku veden pod spisovou značkou, ze které lze zjistit, pod který krajský soud dlužník spadá, číslo soudce řešícího případ, číslo insolvence v daném roce a rok, ve kterém bylo zahájeno insolvenční řízení.

Věřitel

Věřitel uplatňuje své právo vůči dlužníkovi, který má u věřitele dluh. Věřitelé v insolvenčním řízení uplatňují svůj vliv prostřednictvím věřitelských orgánů, kterými jsou schůze věřitelů a věřitelský výbor, nebo zástupce věřitelů.

Schůze věřitelů

V insolvenčním řízení je schůze věřitelů nejvyšším orgánem věřitelů. Schůze věřitelů volí věřitelský výbor nebo zástupce věřitelů a náhradníky. Kompetence schůze věřitelů jsou vymezeny insolvenčním zákonem, přičemž schůze věřitelů na sebe může atrahovat i kompetence, které jinak přísluší věřitelskému výboru či zástupci věřitelů. Insolvenční soud svolává schůzi vyhláškou zveřejněnou v insolvenčním rejstříku a také schůzi řídí. Schůze věřitelů rozhoduje o nejzásadnějších záležitostech insolvenčního řízení. (Maršíková, 2014)

Věřitelský výbor

Věřitelský výbor bývá zvolen na schůzi věřitelů a je věřitelským orgánem v insolvenčním řízení. Musí být ustanoven v případech, kde počet věřitelů přesahuje 50. Věřitelský výbor má 3 až 7 členů, z nichž každý má svého náhradníka. Jestliže v průběhu insolvenčního řízení klesne počet členů pod 3, pak vykonává působnost věřitelského výboru insolvenční soud.

Jeho úkolem je chránit společný zájem věřitelů, také vykonává dohled nad činností insolvenčního správce, v zákonem stanovených případech uděluje insolvenčnímu správci souhlas k zamyšleným úkonům a současně průběžně schvaluje výši a správnost nákladů vynaložených na správu a údržbu majetkové podstaty a výdajů insolvenčního správce.

Zástupce věřitelů

V případě, kdy počet věřitelů nepřesahuje 50, je věřitelským orgánem v insolvenčních řízeních zástupce věřitelů. Volí ho schůze věřitelů a má svého náhradníka. Kompetence se shodují s věřitelským výborem.

Insolvenční správce

Insolvenční správce je fyzická nebo právnická osoba, která je oprávněná k výkonu funkce na základě povolení vydaného Ministerstvem spravedlnosti ČR. Osoba insolvenčního správce je pro každé insolvenční řízení určena v rozhodnutí o úpadku. Osobu vybere předseda

insolvenčního soudu ze seznamu insolvenčních správců. V průběhu insolvenčního řízení jsou však věřitelé oprávněni na první schůzi věřitelů konané po přezkumném jednání hlasováním tohoto insolvenčního správce odvolat a zvolit nového insolvenčního správce. Insolvenční správce v průběhu insolvenčního řízení plní povinnosti, které mu jsou uloženy insolvenčním zákonem, zvláštními předpisy nebo rozhodnutím insolvenčního soudu. Při výkonu své funkce odpovídá dlužníkovi, věřitelům dlužníka a případně dalším osobám za škodu, která by vznikla ze strany insolvenčního správce v důsledku porušení povinnosti. Insolvenční soud vykonává dohled nad insolvenčním správcem v průběhu insolvenčního řízení. (Kislingarová, 2013)

- Oddělený insolvenční správce – v případě kdy má insolvenční správce poměr k některému z dlužníkůvých věřitelů nebo k zástupci věřitele, insolvenční soud ustanoví odděleného insolvenčního správce,
- Předběžný správce – je ustanoven v úvodní fázi insolventního řízení, ještě před rozhodnutím o úpadku dlužníka. Jeho úkolem je především zjistit a zajistit majetek tvořící majetkovou podstatu, přezkoumat dlužníkovu účetnictví, popřípadě činit za dlužníka dispozice s majetkovou podstatou v rozsahu stanoveným insolvenčním soudem
- Zvláštní insolvenční správce – pokud je nutné v rámci insolvenčního řízení řešit zvláštní problematiku vyžadující odbornou specializaci, pak ustanoví insolvenční soud zvláštního insolvenčního správce.
- Zástupce insolvenčního správce – je ustanoven insolvenčním soudem v případech, kdy insolvenční správce nemůže po určitou delší dobu z důležitých důvodů funkci insolvenčního správce vykonávat. Zástupce insolvenčního správce má při výkonu své funkce totožné pravomoci a odpovědnost jako zastupovaný insolvenční správce.

2.3 Základní pojmy

V této kapitole jsou vysvětleny některé důležité pojmy, které je nutné znát pro problematiku insolvence.

2.3.1 Majetková podstata

Majetkovou podstatu tvoří majetek, který dlužník vlastnil v době zahájení insolvenčního řízení nebo v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka. Do majetkové podstaty se zahrnují i dlužníkovy spoluvlastnické podíly na majetku a majetek, který tvoří společné jmění manželů. Dále zde patří i zabavitelná část mzdy, pokud je dlužník zaměstnán v pracovním poměru. Do majetkové podstaty nelze zahrnout majetek, který nelze postihnout

výkonem nebo exekucí, tedy majetek, který dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, nebo ke splnění svých pracovních povinností (např. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, zdravotnické potřeby, zvířata, která slouží člověku jako jeho společník)¹, věci sloužící k podnikání dlužníka však z majetkové podstaty vyloučeny nejsou.

Majetek náležející do majetkové podstaty se zapisuje do soupisu majetkové podstaty. Jestliže je majetek do soupisu zařazen, může s ním nakládat pouze osoba s dispozičními oprávněními k majetkové podstatě. Součástí je také ocenění zahrnutého majetku cenou obvyklou. Soupis majetkové podstaty musí být po sestavení zveřejněn v insolvenčním rejstříku.

Majetkovou podstatu tvoří zejména:

- a) Peněžní prostředky,
- b) Věci movité a nemovité,
- c) Obchodní závod,
- d) Soubor věcí a věci hromadné,
- e) Vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů,
- f) Akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva,
- g) Obchodní podíl,
- h) Dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejdou splatné,
- i) Dlužníková mzda nebo plat, jeho pracovní odměna jako člena družstva a příjmy, které dlužníkovi nahrazují odměnu za práci, zejména důchod nemocenské, PPM, stipendia atd.
- j) Další práva a jiné majetkové hodnoty, mají-li penězi ocenitelnou hodnotu.

Majetkovou podstatu tvoří dále i plody a užitky, přírůstky a příslušenství majetku uvedeného výše.

2.3.2 Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík je informační systém, který je spravován Ministerstvem spravedlnosti ČR. Obsahuje seznam dlužníků, seznam insolvenčních správců a digitalizovaný

---

¹ Více v § 321, § 322 odst.1 a 2 občanského soudního řádu

obsah insolvenčních spisů. Jeho cílem je zajistit publicitu insolvenčních řízení a umožňuje sledovat jejich průběh. Insolvenční rejstřík navazuje na evidenci úpadců, ve které lze najít dlužníky, proti kterým bylo zahájeno insolvenční řízení před rokem 2008.

2.3.3 Úpadek

Dlužník musí mít alespoň 2 věřitele, aby se jednalo o úpadek. Úpadek existuje ve dvou podobách, jednou z forem úpadku je platební neschopnost nebo v případě, kdy je dlužník právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel, úpadek ve formě předlužení.

Platební neschopnost

Dlužník je v úpadku ve formě platební neschopnosti, v případě kdy má více (nejméně dva) věřitelů, má závazky vůči věřitelům po dobu delší 30 dnů po lhůtě jejich splatnosti a tyto závazky není schopen plnit. Podmínka mnohosti věřitelů nemusí být splněna, v případě má-li dlužník u jednoho věřitele více dluhů. Druhá podmínka, kdy dlužník není schopen své závazky plnit je splněna, jestliže nastane alespoň jedna z následujících situací:

- dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků,
- dlužník neplní své peněžité závazky po dobu delší tří měsíců po jejich splatnosti,
- není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek za dlužníkem výkonem rozhodnutí či exekucí,
- dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy svého majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.

Zákonná definice platební neschopnosti se vztahuje na všechny kategorie dlužníků, fyzické osoby, podnikatele i nepodnikatele a právnické osoby.

Předlužení

V předlužení může být dlužník, který je právnickou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, jestliže má více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Rozhodný je poměr veškerých dlužnických závazků (včetně těch nesplatných) a jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužnickova majetku je nutné přihlídnout k dalšímu provozování podniku, pokud lze předpokládat, že dlužník bude moci v provozu podniku pokračovat.

Hrozící úpadek

Podle § 3 odst. 4 IZ se jedná o hrozící úpadek tehdy, *lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků*. Možnost podání insolvenčního návrhu v případě hrozícího úpadku, byla zavedena z důvodu včasného reagování na ekonomickou situaci dlužníka. V případě hrozícího úpadku, je k podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení oprávněn pouze dlužník.

2.4 Druhy pohledávek

Pohledávka nezajištěná

Tato pohledávka není zajištěná majetkem, který je součástí majetkové podstaty. Nositelem této pohledávky je nezajištěný věřitel.

Pohledávka podmíněná

Podmíněnou pohledávkou je taková pohledávka, u níž její vznik, změnu nebo zánik lze vázat na podmínku. V insolvenčním řízení budou podmíněné pohledávky uplatňovat hlavně ručitelé dlužníka, jeho spoludlužníci atd.

Pohledávka podřízená

Podřízená pohledávka je uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky, záleží na stanovené závislosti nebo dohodnuté míře jejich podřízenosti.

Pohledávka vykonatelná

Vykonatelná pohledávka je pohledávka, jejíž uspokojení se věřitel může domáhat v exekuci nebo v soudním výkonu rozhodnutí. Opakem je pohledávka nevykonatelná.

Pohledávka vyloučená z uspokojení v insolvenčním řízení

Tento druh pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojuje a to i přesto, že není zpochybňována jejich existence. Jedná se zejména o úroky a úroky z prodlení, které přirostly k pohledávce po vydání rozhodnutí o úpadku, apod.

Pohledávka zajištěná

Jedná se o pohledávku, která je zajištěná majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to nejčastěji omezením převodu nemovitostí, zástavním právem nebo zadržovacím právem. Nositelem zajištěné pohledávky je potom zajištěný věřitel.

Pohledávka za majetkovou podstatou

Pro tento druh pohledávky je typické, že vznikla až po zahájení insolvenčního řízení nebo dokonce až po rozhodnutí o úpadku. Věřitel tuto pohledávku neuplatňuje u insolvenčního soudu, ale přímo u insolvenčního správce.

Zástavní právo

Zástavní právo slouží k zajištění pohledávky v případě, kdy dluh, který jí odpovídá, nebude včas splněn. Potom lze dosáhnout uspokojení dluhu ze zástavy. Zástavní právo lze zřídit soudním rozhodnutím, smlouvou nebo vzniká ze zákona. Předmětem zástavy může být věc movitá či nemovitá, podnik, soubor věcí, pohledávka, byt či nebytový prostor apod.

2.5 Možnosti řešení úpadku

V současné době lze řešit úpadek dlužníka třemi způsoby:

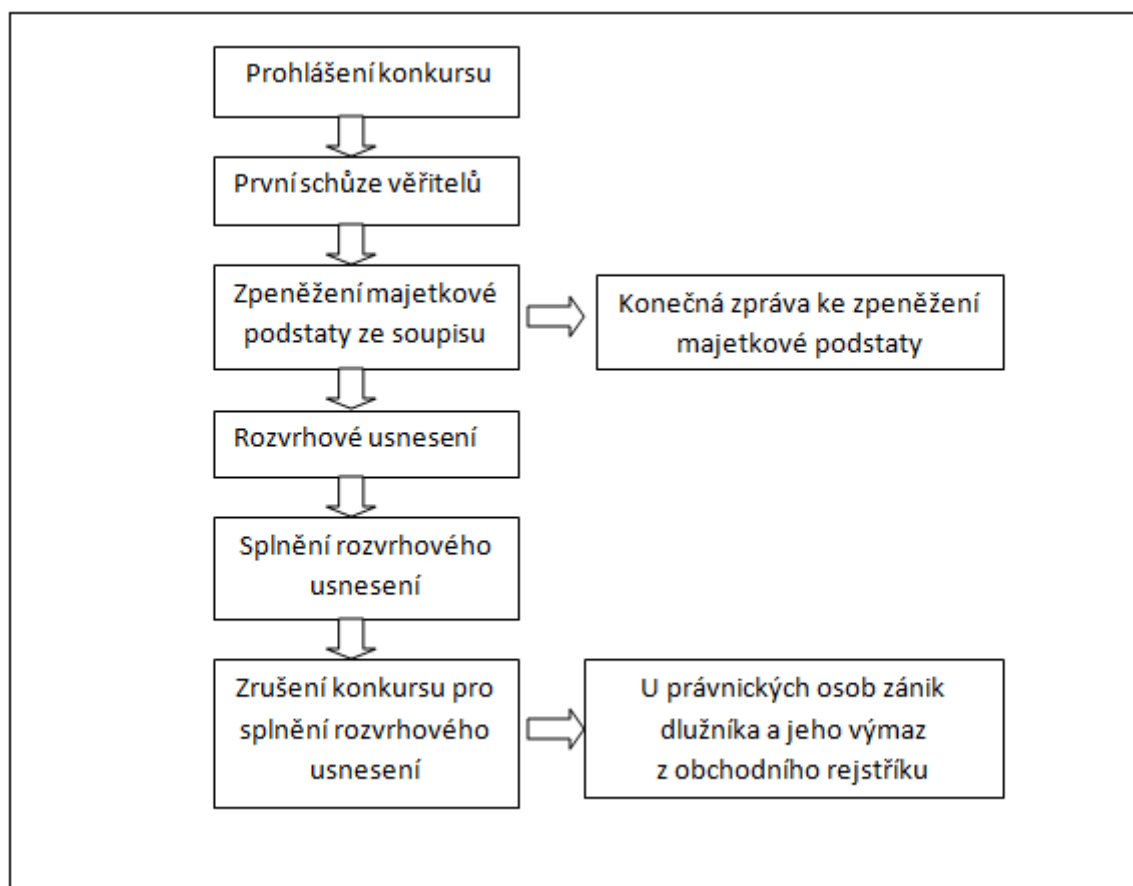
- a) Konkursem
  - a. Nepatrným konkursem
- b) Reorganizací
- c) Oddlužením

V této kapitole bude nastíněna problematika konkursu a reorganizace. Problematicke oddlužení bude věnována samostatná kapitola.

2.5.1 Řešení úpadku konkursem

Je způsob řešení úpadku, kdy dlužník zcela přichází o možnost disponovat s majetkem, který tvoří majetkovou podstatu. Tento majetek je insolvenčním správcem zpeněžen a zjištěné pohledávky věřitelů jsou následně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněženého majetku. Průběh konkursu je znázorněn v obrázku 2.1

Obr. 2.1 - Průběh konkursu

Zdroj: Hásová (2013), vlastní úprava

Postavení dlužníka v průběhu konkursu

Prohlášením konkursu je insolvenční správce podle §246 IZ oprávněn nakládat s majetkovou podstatou. Pokud by dlužník nakládal s majetkovou podstatou po prohlášení konkursu, potom by byly jeho úkony vůči věřitelům neúčinné. Účinky prohlášeného konkursu nastávají tehdy, kdy je zveřejněno usnesení o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku.

Dlužník je povinen insolvenčnímu správci umožnit vykonávat dispoziční oprávnění k majetkové podstatě a také je povinen předat insolvenčnímu správci potřebné podklady a poskytnout potřebná vysvětlení. Dále je povinen poskytnout insolvenčnímu správci jím vyžádanou součinnost při zajišťování rozsahu majetkové podstaty. V případě kdy je dlužníkem právnická osoba, mají povinnost součinnosti její statutární orgány.

Ihned po zahájení insolvenčního řízení je dlužník povinen předložit seznam závazků insolvenčnímu soudu.

Uspokojování pohledávek věřitelů v konkursu

Pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim rovné jsou uspokojovány kdykoliv během insolvenčního řízení, ideálně ve lhůtách jejich splatnosti. Z výtěžku získaného zpeněžením odečte insolvenční správce skutečně vynaložené náklady spojené s výtěžkem (nejvýše však v rozsahu 5% výtěžku) a skutečné náklady spojené se správou (nejvýše však v rozsahu 4% výtěžku). Z výtěžku po odečtení shora uvedených nákladů na správu a prodej si pak insolvenční správce vypočte odměnu a zbývající hodnota je určena k uspokojení zajištěných věřitelů. (Maršíková, 2014)

Nepatrný konkurs

Nepatrný konkurs není dalším způsobem řešení úpadku, ale zvláštním případem konkursu. Tento způsob řešení úpadku je zjednodušený, a tudíž méně nákladný postup pro řízení, ve kterých lze předpokládat, že majetková situace dlužníka je přehledná a počet věřitelů je omezen. Často se tento způsob využívá v případě, kdy dlužník nesplní podmínky oddlužení a soud rozhodne o konkursu.

Podle §314 IZ se jedná o nepatrný konkurs, jestliže

- a) *dlužníkem je fyzická osoba, která není podnikatelem, nebo*
- b) *nebyl zjištěn celkový obrat dlužníka podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu přesahující 2 000 000,- Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů*

Mezi odchylky konkursu a nepatrného konkursu patří, že místo věřitelského výboru mohou věřitelé ustanovit zástupce věřitelů. K účinnosti dohody o vypořádání společného jmění manželů není potřeba schválení insolvenčním soudem ani souhlasu věřitelského orgánu. Nedobytné pohledávky a věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které není možné prodat, mohou být vyloučeny z majetkové podstaty i bez souhlasu insolvenčního soudu ani věřitelského orgánu. O včasných námitkách proti konečné zprávě a vyúčtování lze rozhodnout i bez nařízení jednání. Při přezkumném jednání lze současně projednat všechny otázky, o kterých by jinak byla oprávněna rozhodnout pouze schůze věřitelů, a je-li to účelné, lze přednést také konečnou zprávu a vyúčtování a projednat námitky proti nim. (Hásová, 2013)

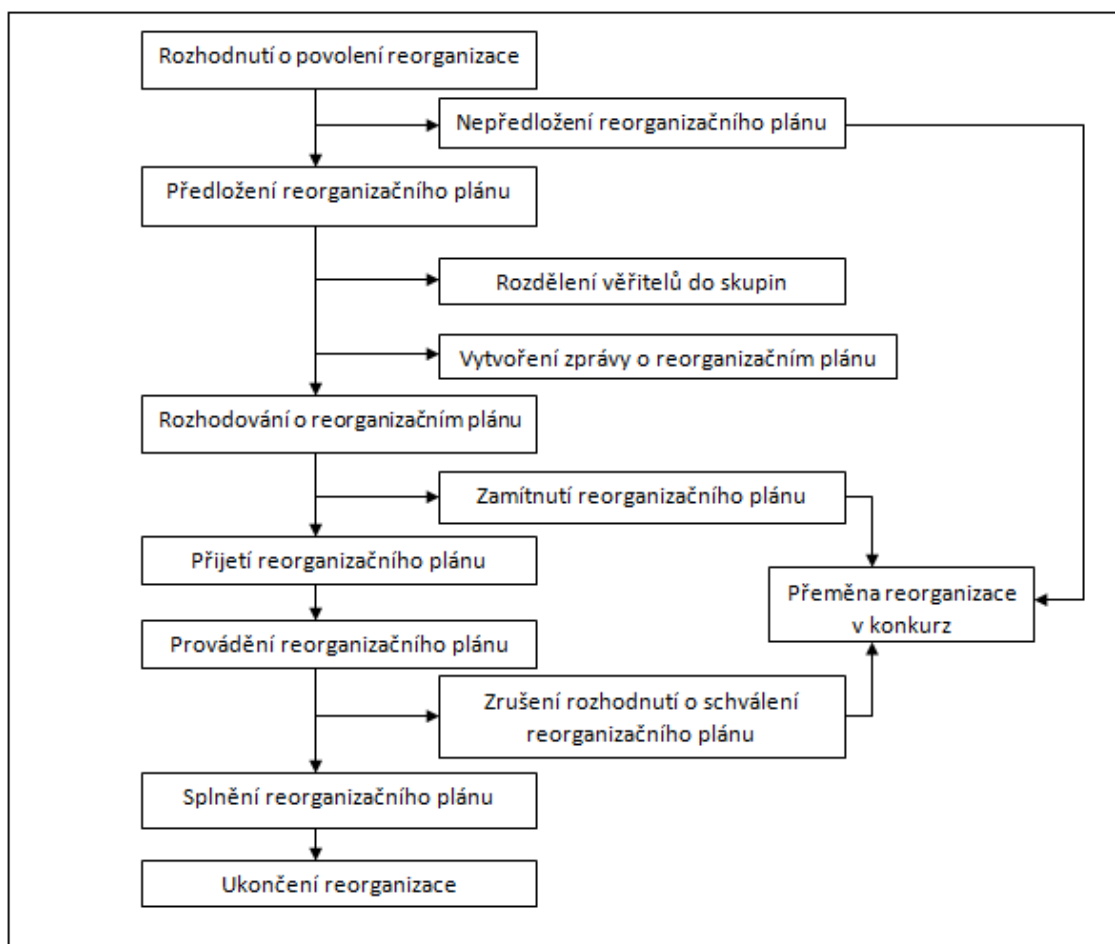
Insolvenční soud může pro nepatrný konkurs stanovit i další odchylky od zákona, není-li to v rozporu s rozhodnutím schůze věřitelů.

2.5.2 Řešení úpadku reorganizací

Podle §316 IZ se reorganizací rozumí postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy obchodního závodu, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu a to s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů. Celkový průběh reorganizace je znázorněn v Obr. 2.2.

Obr. 2.2 - Průběh reorganizace

Zdroj: Hásová (2013), vlastní úprava

Úpadek lze řešit reorganizací u dlužníka, který je podnikatel a jeho celkový úhrn čistého obrátu dosáhl alespoň částku 50 000 000 Kč, nebo zaměstnává nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru.

Návrh na povolení reorganizace je oprávněn podat jak dlužník, tak přihlášený věřitel. Dlužník, který podal insolvenční návrh pro hrozící úpadek, může podat návrh na povolení

reorganizace nejpozději do rozhodnutí o úpadku. V ostatních případech lze návrh na povolení reorganizace podat nejpozději do 10 dnů před první schůzí věřitelů, která se má konat po rozhodnutí o úpadku. Náležitosti, které by měl návrh na povolení reorganizace obsahovat, jsou předeepsány v §319 IZ.

Jestliže byla dlužníkovi povolena reorganizace, věřitel musí uplatnit včas svoji pohledávku v insolvenčním řízení, a to přihláškou pohledávky ve lhůtě stanovené v rozhodnutí o úpadku. Proti rozhodnutí o povolení reorganizace není odvolání přípustné. (Maršíková,2014)

3 Proces oddlužení a specifika oddlužení manželů

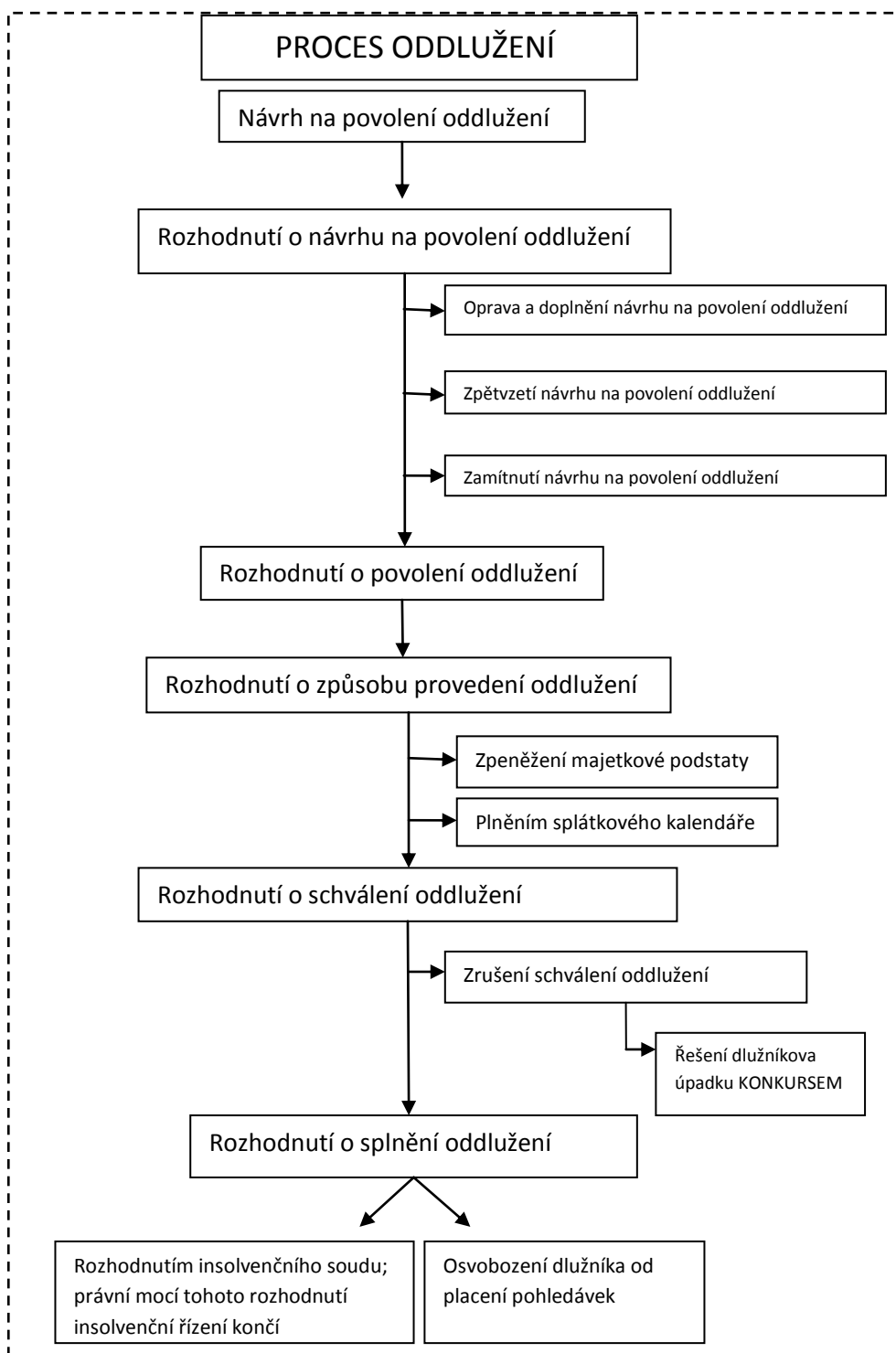
Kapitola se bude zabývat problematikou oddlužení, především náležitostmi a podáním návrhu na oddlužení, způsoby, kterými lze oddlužení řešit jako je plnění splátkového kalendáře či zpeněžením majetkové podstaty. Závěrečná část této kapitoly se bude zabývat oddlužením manželů, především možnými způsoby řešení a problematikou společného jmění manželů.

3.1 Řešení úpadku oddlužením

Řešení úpadku oddlužením je přípustné pro dlužníka (fyzická nebo právnická osoba), který není podnikatelem. To znamená, že dlužník nesmí být jednak podnikatelem z pohledu předpisů o živnostenském podnikání a také musí být splněna podmínka, že dlužník nemá žádné dluhy z podnikání. Od roku 2014, je však možné řešit úpadek nebo hrozící úpadek oddlužením přesto, že má dlužník dluhy z podnikání, avšak za souhlasu věřitele, o jehož pohledávku se jedná. Další možností, kdy podnikatel může požádat o oddlužení, je v případě, kdy se jedná o pohledávku, která zůstala neuspokojena v předchozím insolvenčním řízení, ve kterém soud zrušil konkurs z důvodu nedostatku dlužníkovy majetku nebo jde o pohledávku zajištěného věřitele. (Hásová, 2013)

Dalším předpokladem pro oddlužení je, že dlužník nebyl v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení pravomocně odsouzen pro trestný čin hospodářské nebo majetkové povahy.

Obr. 3.1. Proces oddlužení

Zdroj: Hášová (2013), vlastní úprava

3.1.1 Návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení je oprávněn podat pouze dlužník a to spolu s insolvenčním návrhem. Pokud podává insolvenční návrh jiná osoba pak musí podat návrh na oddlužení nejpozději do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu. Návrh na oddlužení (viz Příloha č. 1) podá dlužník prostřednictvím formuláře, který je bezplatně dostupný na www.insolvencnizakon.cz.

V návrhu musí být podle IZ §391 - kromě obecných náležitostí podání uvedeno také označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat, údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech a příjmech dlužníka za poslední 3 roky. Dále se v návrhu uvádí způsob oddlužení (plněním splátkového kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty) nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší.

K tomuto návrhu podle §392 IZ musí dlužník připojit:

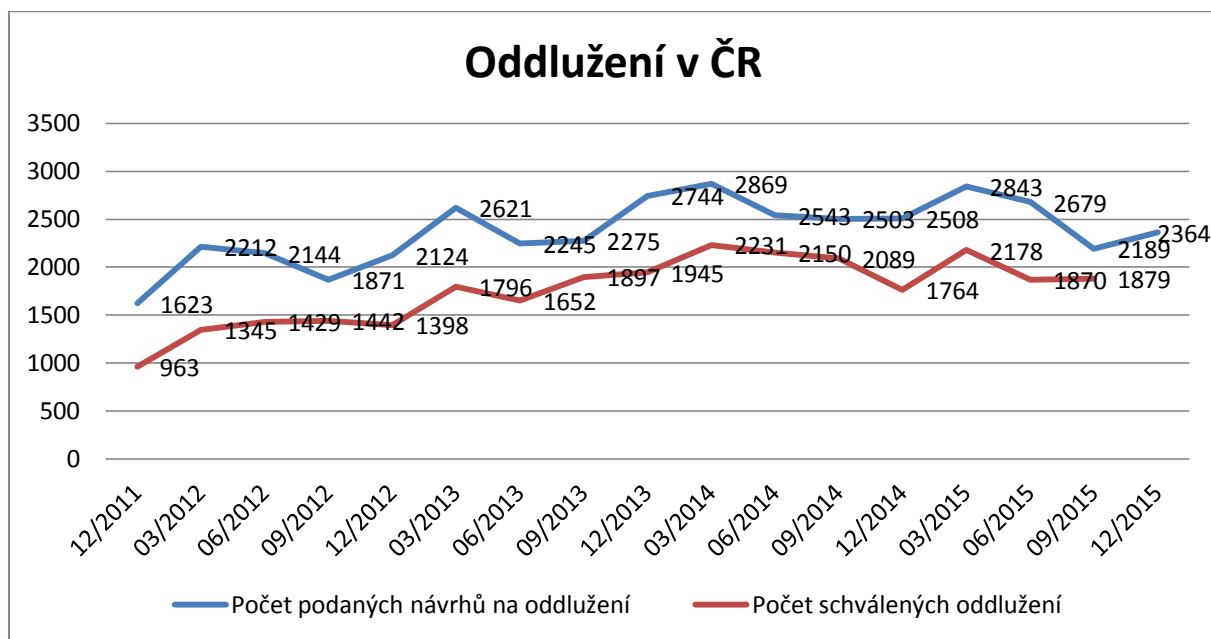
- a) seznam majetku a seznam závazků, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil,
- b) listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- c) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30% jeho pohledávky.

Není-li stanoveno jinak, podpis dlužníkova manžela na návrhu na povolení oddlužení se nevyžaduje.

Insolvenční soud povolí oddlužení, pokud byl návrh podán včas a řádně a zda dlužník bude schopen uspokojit pohledávky nezajištěných věřitelů v rozsahu nejméně 30%. Přehled o počtu podaných návrhů na oddlužení a počtu schválených oddlužení v ČR lze vidět v následujícím grafu 3.1.

Graf 3.1 Oddlužení v ČR

Zdroj: Creditreform, vlastní úprava

Z grafu 3.1, je patrné, že počet schválených oddlužení od roku 2012 do poloviny roku 2014 roste. V roce 2015 bylo zaznamenáno snížení počtu podaných návrhů na oddlužení o 3,34%, z čehož by mohlo vyplývat, že počet oddlužení bude mít v dalších letech klesající charakter. Vliv na toto snížení může mít také snižující se nezaměstnanost, mírný růst mezd a celkový růst ekonomiky, který byl v roce 2015 zaznamenán.

Rozhodnutí o povolení oddlužení

Rozhodnutí o povolení oddlužení je většinou spojeno s rozhodnutím o úpadku. V rozhodnutí je dlužníkovi ustanoven insolvenční správce, kterému je dlužník povinen umožnit zjistit rozsah majetkové podstaty a provést její soupis. Dále jsou věřitelé v tomto rozhodnutí vyzváni podat přihlášky ke svým pohledávkám a to ve 30 denní lhůtě, tyto přihlášky insolvenční správce shromažďuje a zkoumá jejich obsah. (Hášová, 2013)

Insolvenční soud může v případě, že insolvenční návrh není kompletní nebo je jím sledován nepoctivý záměr, rozhodnout o:

Oprava a doplnění návrhu na povolení oddlužení

V případě, že v návrhu na povolení oddlužení nejsou obsaženy všechny náležitosti, nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý, insolvenční soud usnesením vyzve dlužníka, aby v lhůtě, která nesmí být delší než 7 dnů, návrh opravil nebo doplnil. Insolvenční soud

takto postupuje i tehdy, když dlužník k návrhu na povolení oddlužení nepřipojil zákonem požadované přílohy nebo neobsahují-li tyto přílohy stanovené náležitosti.

Jestliže dlužník nedoplní návrh, insolvenční soud návrh povolení na oddlužení odmítne. Proti tomu se osoba, která návrh podala, může odvolat. (Hásová, 2013)

Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení

Dokud insolvenční soud nerozhodne o schválení oddlužení, může dlužník návrh na povolení oddlužení vzít zpět. Jestliže dlužník vzal návrh zpět, potom jej nemůže podat znovu.

Zamítnutí návrhu na povolení oddlužení

Insolvenční soud návrh na povolení oddlužení zamítne, jestliže jím je sledován nepoctivý záměr, nebo že hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, bude nižší než 30% jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí.

Jestliže nedojde ani k jednomu z výše uvedených případů, insolvenční soud oddlužení povolí. Rozhodnutí o povolení oddlužení se doručuje dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti němu není přípustné. (Hásová, 2013)

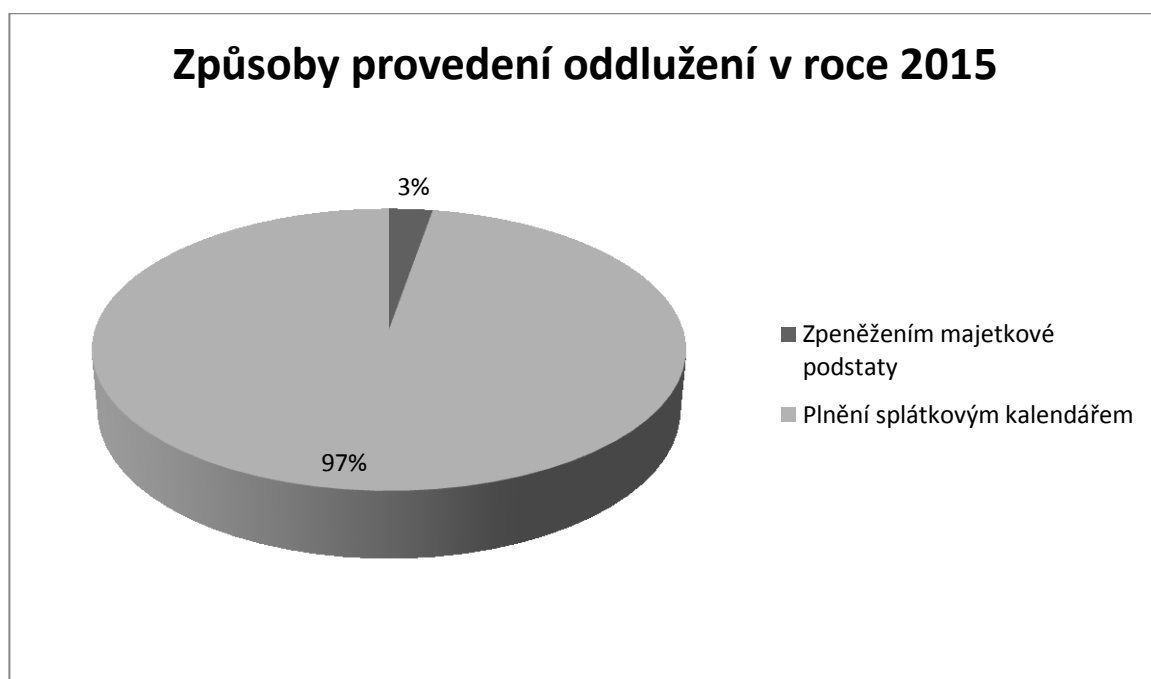
3.2.1 Přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení

Věřitel dlužníka je oprávněn nikoliv však povinen přihlásit svou pohledávku do insolvenčního řízení. V případě oddlužení je lhůta pro přihlášení pohledávky 30 dnů a to ode dne zahájení insolvenčního řízení. Pokud věřitel podá přihlášku opožděně, insolvenční soud takovou pohledávku odmítne, neboť podle §83 IZ je zmeškání lhůty v insolvenčním řízení nepřípustné. Věřitel podává přihlášku na předepsaném formuláři, který lze nalézt na webových stránkách www.insolvenčni-zakon.cz. K přihlášce věřitel připojí přílohy, jako jsou kopie smluv, soudní nebo jiná rozhodnutí a další listiny, dokládající údaje uvedené v přihlášce. Věřitel může změnit výši pohledávky pouze tehdy, pokud nebyla přezkoumána v přezkumném jednání, nelze však dopřihlásit pohledávku novou a tvrdit, že jde navýšení původní pohledávky. (Maršíková, 2014)

3.3.1 Způsoby provedení oddlužení

Oddlužení lze provést plněním splátkové kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty. V návrhu na povolení oddlužení, má dlužník právo navrhnout způsob, jakým by mohlo být oddlužení provedeno. O způsobu však rozhodují nezajištění věřitelé, kteří včas přihlásili své pohledávky. Věřitelé svůj souhlas se způsobem oddlužení nejsou oprávněni měnit. Nadpoloviční většina hlasů nezajištěných věřitelů, která je počítána podle výše jejich pohledávek, rozhodne o způsobu oddlužení. Nepřítomní věřitelé mohou hlasovat mimo schůzi věřitelů za pomoci hlasovacího lístku. V případě, kdy není přijato rozhodnutí o způsobu provedení oddlužení, rozhodne o něm insolvenční soud. (Hásová, 2013)

Graf 3.2 – Způsoby provedení oddlužení v roce 2015

Zdroj: Creditreform, vlastní zpracování

Graf 3.2 znázorňuje, v jakém poměru byly využity způsoby provedení oddlužení v roce 2015. Z grafu je patrné, že způsob zpeněžení majetkové podstaty využili v loňském roce pouze 3 % z celkového počtu povolených oddlužení. Výsledek lze odůvodnit tím, že dlužníci navrhující oddlužení často vlastní pouze běžné vybavení domácnosti, nikoliv však nemovitost nebo hodnotnější movitý majetek, který by mohl být předmětem zpeněžení.

3.3.1.1 Oddlužení plněním splátkového kalendáře

Jestliže věřitelé rozhodnou o způsobu provedení oddlužení formou splátkového kalendáře, potom je dlužník povinen splatit alespoň 30 % z přihlášených pohledávek nezajištěných věřitelů za dobu 5 let, popř. dobu kratší jestliže splatí své pohledávky v plné výši dříve. Výše měsíční splátky ovlivňují skutečnosti jako je počet dětí a manžel/ka. Pro zjištění měsíční splátky lze využít kalkulačku, která je dostupná na internetových stránkách www.insolvenční-zákon.justice.cz/kalkukator-splatek. Každou měsíční splátku rozděluje insolvenční správce mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitele jsou uspokojeni z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku. Při tomto zpeněžení se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení v konkursu. (Maršíková, 2014)

Způsob oddlužení formou plnění splátkového kalendáře, je znázorněn v následujícím příkladě.

Dlužník pobírá mzdu ve výši 15 000,- Kč má manželku a 2 děti. Jeho dluh je ve výši 150 000,- Kč. IS je plátcem DPH.

Do kalkulačky, kterou lze nalézt na výše zmíněných internetových stránkách, se uvedou potřebné údaje a kalkulačka vypočítá měsíční splátku pro oddlužení, mzdu k výplatě a celkovou výši splátek za dobu 5 let oddlužení jak lze vidět v tabulce 3.1.

Tab. 3.1 Kalkulátor splátek

Počítat s hodnotami pro rok	2016 ▼
Čistá mzda (měsíční)	15000
Manžel/ka	ano ▼
Děti a další vyživované osoby	2
Přepočítat	
Měsíční splátka pro oddlužení	2 791
Mzda k výplatě	12 209
Celková výše splátek pro oddlužení za 5 let	167 460
Vypočet je platný ke dni	01.01.2016

Zdroj: www.insolvenční-zákon.justice.cz/kalkukator-splatek, vlastní zpracování

Od výše měsíční splátky, si dále IS odečítá svou měsíční odměnu ve výši 900,- Kč bez DPH, pokud je IS plátcem DPH, potom odečítá částku 1089,- Kč vč. DPH.

Po odečtení odměny IS, je měsíční splátka pro oddlužení ve výši 1702,- Kč. Celková výše splátek za 5 let oddlužení se rovná částce 102 120,- Kč, což činí 68,08 % z celkové částky dluhu. Z toho vyplývá, že pokud dlužník bude mít po dobu 5 let stále stejný příjem, bude oddlužení formou splátkového kalendáře splněno.

V případě, kdy by měsíční splátky nestačili na uspokojení alespoň 30 % pohledávek, může se dlužník vzdát částky výživného na manželku, a o tuto částku zvýšit měsíční splátku.

Výpočet zabavitelné částky

Pro výpočet splátky pro oddlužení v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře, je nutné zjistit výši zabavitelné částky, neboť pro případ oddlužení pochopitelně nelze počítat s celým čistým příjmem dlužníka. Dlužník by si proto měl, ještě před podáním návrhu na oddlužení, orientačně vypočítat, zda za 5 let oddlužení uhradí nezajištěným věřitelům alespoň 30% zjištěných pohledávek.

Základní údaje a postup při výpočtu zabavitelné částky je upraven v řadě zákonech a nařízeních:

- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu,
- zákon č. 117/1195 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění,
- nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách,
- nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.
- aktuálně nařízení vlády 440/2013 Sb., kterým se mimo jiné upravují normativní náklady na bydlení – toto nařízení je vydáváno nově na každý kalendářní rok. (Maršíková, 2014)

Výpočet zabavitelné částky, lze rozdělit do několika kroků:

1) Výpočet nezabavitelné částky na povinného dlužníka

Tato částka se stanoví jako 2/3 součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel tzn., že pro stanovení nezabavitelné částky není důležité, kde dlužník

skutečně bydlí. Částka životního minima je ve výši 3 410,- Kč platná od 1. 1. 2012 a výše normativních nákladů je pro rok 2016 ve výši 5 858,- Kč. Nezabavitelná částka na povinného dlužníka tedy činí 6 178,67 Kč což je o 60,67 Kč více než v loňském roce.

VÝPOČET: $((3410+5858)/3)*2$

2) Výpočet nezabavitelné částky na vyživovanou osobu

Výše této částky se bude lišit, v závislosti na počtu vyživovaných osob dlužníkem. Mezi vyživované osoby patří manžel/ka, vlastní či osvojené děti, kromě dětí na které platí dlužník výživné a rodiče dlužníka, v případě že jsou na dlužníkovi nutně závislí. Částka se stanoví jako $\frac{1}{4}$ z nezabavitelné částky na povinného dlužníka 6 178,67 Kč, tedy $(6178,67/4)$ což se rovná 1 544,67 Kč.

3) Zjištění základní částky

Základní částku tvoří nezabavitelná částka na dlužníka + $\frac{1}{4}$ nezabavitelné částky na každou vyživovanou osobu, po sečtení se základní částka zaokrouhlí na celé koruny nahoru.

4) Zjištění neomezeně srazitelné částky a zabavitelných dvou třetin

Jestliže čistá mzda dlužníka snižená o základní částku přesahuje součet životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (pro rok 2016 ve výši 9 268,- Kč), je tento rozdíl částkou srazitelnou bez omezení. Základem pro výpočet třetin je potom onen součet životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu.

Pro přiblížení výpočtu, je uveden příklad.

Dlužník pobírá čistou mzdu ve výši 20 000,- Kč, má manželku a jedno dítě.

Základní částku, podle výše zmíněných kroků, vypočteme: $6\,178,67 + 2 \times (1/4 \text{ z } 6\,178,67) = 9\,268,- \text{ Kč}$. Poté, od čisté mzdy 20 000,- Kč odečteme tuto základní částku 9 268,- Kč, pro výpočet zabavitelné částky nám zůstane základna ve výši 10 732,- Kč. Pro výpočet srazitelné částky bez omezení, je nutné odečíst od výše vypočtené základy 10 732,- Kč, součet životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu, tedy $10\,732 - (3\,410 + 5\,858) = 1\,464,- \text{ Kč}$.

Pro přednostní pohledávky se srazitelné 2/3 vypočtou ze součtu životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu, tedy hodnotu 9 268,- Kč (3 410 + 5858).

Pro našeho dlužníka bude tedy hodnota zabavitelné částky ve výši 7 643,- Kč $((9268/3)*2)+1\,464$.

V případě, kdy by měl dlužník čistou mzdu ve výši 15 000,- Kč, by mu po odečtení základní částky 9 268,- Kč, zůstala hodnota 5 732,- Kč, což je hodnota nižší než součet životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu 9 268,- Kč. Zabavitelné 2/3 se proto vypočtou z částky 5 732,- a činí 3 822,- Kč.

3.3.1.2 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně jako je tomu při zpeněžování majetkové podstaty v konkursu. Výhodou tohoto způsobu oddlužení je, že při ní do majetkové podstaty nepatří majetek, který dlužník získá v dalším průběhu řízení. Dlužníkovi zůstanou zachovány další pravidelné příjmy v nepostižitelné výši sloužící jako zdroj obživy.

Dispoziční oprávnění k majetkové podstaty náleží IS. Majetek obsažen v majetkové podstatě zpeněží podle stanovených pravidel stanovených pro zpeněžení v konkursu. Míra uspokojení věřitelů při tomto způsobu oddlužení je závislá na výtěžku získaném zpeněžením.

3.4.1 Uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů

Jestliže zajištěný věřitel přihlásí pohledávku do insolvenčního řízení, požádá o zpeněžení majetku, který je předmětem zajištění. Z výtěžku zpeněžení se odečtou náklady na správu tohoto majetku (max. do výše 4% výtěžku), náklady na zpeněžení (max. do výše 5 % výtěžku) a částka odpovídající příslušné odměně insolvenčního správce, zbylá částka se vydá zajištěnému věřiteli. Zajištěný věřitel může být uspokojen pouze do výše 100% jeho pohledávky. Velikost odměny insolvenčního správce závisí na hodnotě výtěžku zpeněžení, viz Tab. 3.2. (Maršíková, 2014)

Tab. 3.2 Odměna insolvenčního správce

Výtěžek zpeněžení	
od 0 – 1 mil. Kč	9%
od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč	90 000,- Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	450 000,- Kč + 3 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 500 mil. Kč	1 650 000,- Kč + 2 % z částky přesahující 50 mil. Kč
od 500 mil. Kč	10 650 000,- Kč + 1% z částky přesahující 500 mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

3.5.1 Rozhodnutí o schválení oddlužení

Insolvenční soud rozhodne a schválení oddlužení a to neprodleně po skončení jednání, při němž byly projednány námitky věřitelů, pokud však věřitelé žádné námitky nevznesli, rozhodne o tom ihned po uplynutí lhůty k jejich podání.

Rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty obsahuje, informaci o tom, kdo je IS, označení majetku, který náleží do majetkové podstaty, včetně majetku, který získal v dědictví, darem či z neúčinného právního úkonu a také označení nezajištěných věřitelů, kteří souhlasili s hodnotou plnění nižší než 30 % a informace o nejnižší hodnotě plnění, na které se tyto věřitelé s dlužníkem dohodli.

V rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, insolvenční soud uloží dlužníku, aby po dobu 5 let platil přihlášeným nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenčního správce částku ze svého příjmu, a to podle poměru jejich pohledávek určeného v rozhodnutí. Současně stanoví termín úhrady první splátky, a to tak, aby byla uhrazena nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž nastanou účinky schválení oddlužení. Dále označí příjmy, ze kterých by měl dlužník zaplatit první splátku. Prikáže plátcí mzdy dlužníka, či plátcí jiného příjmu, aby ze mzdy nebo jiného příjmu odváděl stanovené srážky a nevyplácel je dlužníkovi. Také označí nezajištěné věřitele, kteří souhlasili s hodnotou plnění nižší než 30 % a informace o nejnižší hodnotě plnění, na které se tyto věřitelé s dlužníkem dohodli. (Hásová, 2013)

Povinnosti dlužníka po schválení oddlužení

Dlužník je povinen je podle §412 IZ po dobu trvání účinků schválení oddlužení plnění splátkového kalendáře:

- a) vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat,
- b) hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, jakož i majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku,
- c) bez zbytečného odkladu oznámit insolventnímu soudu, IS a věřitelskému výboru každou změnu svého bydliště nebo sídla a zaměstnání,
- d) vždy k 15. březnu a k 15. září kalendářního roku předložit insolvenčnímu soudu, IS a věřitelskému výboru přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců, neurčí-li insolvenční soud v usnesení o schválení oddlužení jinou dobu předkládání,
- e) nezatajovat žádný ze svých příjmů a na žádost insolvenčního soudu, IS a věřitelského výboru předložit k nahlédnutí svá daňová přiznání za období trvání účinků schválení oddlužení,
- f) neposkytovat žádnému z věřitelů žádné zvláštní výhody,
- g) nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v dob jejich splatnosti splnit.

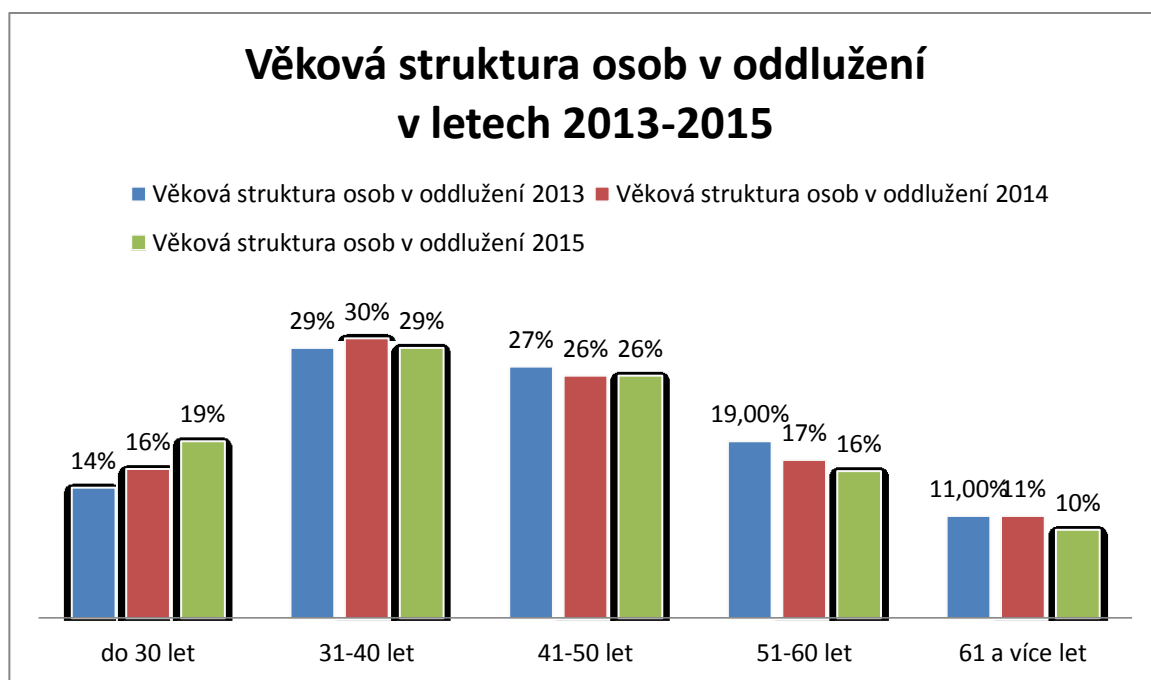
3.6.1 Splnění oddlužení

Dlužník splní oddlužení, jestliže za dobu 5 let oddlužení splatí alespoň 30% pohledávek nezajištěných věřitelů, v případě plnění splátkového kalendáře. Oddlužení je splněno ve formě zpeněžení majetkové podstaty, pokud výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty pokrývá alespoň 30% pohledávek. Insolvenční soud poté rozhodne o splnění oddlužení, proti tomuto rozhodnutí však není přípustné odvolání. Insolvenční řízení končí, jakmile rozhodnutí nabude právní moci. Dlužník má poté právo podat k insolvenčnímu soudu návrh na osvobození od placení pohledávek, které byly zahrnuty do oddlužení v rozsahu, v jakém dosud nebyly uspokojeny. Osvobození se dále vztahuje na věřitele, kteří pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ačkoliv měli, a současně na věřitele, k jejichž

pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo. Dlužník je tedy osvobozen od veškerých dluhů z minulosti až do okamžiku schválení oddlužení.

Insolvenční soud však může zrušit schválení oddlužení a to v případě, kdy dlužník neplní své povinnosti, není schopen plnit splátkový kalendář nebo pokud dlužníkovi vznikly další závazky, které jsou po splatnosti více než 30 dnů. Zrušit oddlužení může insolvenční soud i na návrh dlužníka. Ve výše zmíněných případech insolvenční soud rozhodne o řešení dlužníkova úpadku konkursem. (Hásová, 2013)

Graf 3.3 Věková struktura osob v oddlužení v letech 2013- 2015

Zdroj: Creditreform, vlastní úprava

Z grafu 3.3 vyplývá, že zatímco počet osob v oddlužení ve věkové skupině od 51 do 61 let ubývá, u osob ve věku do 30 let se počet oddlužení zvyšuje, tento vývoj může být zapříčiněn nízkými úroky u hypoték, které nejčastěji využívají právě mladí lidé, ti současně využívají i další např. spotřebitelské úvěry a snadno se tak mohou dostat do dluhové pasti. Nejvyšší počet oddlužení zaznamenává kategorie ve věku od 31 do 40 let, která se v průběhu sledovaných let pohybuje okolo 30%, naopak nejméně početnou skupinou je skupina od 61 let a více, u které je zaznamenán procentní pokles.

3.2 Oddlužení manželů

V této části diplomové práce se budeme zabývat problematikou oddlužení manželů. Oddlužení manželů lze využít v případě, kdy jsou oba manželé v úpadku. Hlavním problémem oddlužení manželů je především společné jmění manželů (dále jen „SJM“). SJM vzniká uzavřením manželství a podle § 143 občanského zákoníku SJM tvoří majetek nabytý některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství, s výjimkou majetku získaného dědictvím nebo darem, majetku nabytého jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela, jakož i věcí, které podle své povahy slouží osobní potřebě jen jednoho z manželů, a věcí vydaných v rámci předpisů o restituci majetku jednoho z manželů, který měl na vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství anebo jemuž byla věc vydaná jako právnímu nástupci původního vlastníka. Dluhy, které vznikly v průběhu manželství rovněž patří do SJM a oba manželé je musí plnit společně a nerozdílně.

Manželé však mohou rozšířit nebo zúžit obsah SJM a to uzavřením smlouvy, která musí mít formu notářského zápisu. Touto smlouvou mohou také upravit své budoucí majetkové vztahy v manželství.

Oddlužení manželů lze zpravidla ze soudní praxe řešit dvěma možnými způsoby.

- a) Společné oddlužení manželů
- b) Oddělené oddlužení manželů

3.2.1 Společné oddlužení manželů

Od roku 2014 novelizací IZ, mohou manželé podat návrh na povolení oddlužení společně. Dlužníci však musí být manželé ke dni, kdy je návrh doručen insolvenčnímu soudu. Podle §394a odst. 2 IZ musí být ve společném návrhu uvedeno výslovné prohlášení obou manželů, že souhlasí s tím, aby všechny jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve SJM.

Manželé, kteří podali společný návrh, vystupují v insolvenčním řízení jako jeden dlužník, tedy i pod jednou spisovou značkou. V návrhu na povolení oddlužení, uvedou veškeré údaje, jež jsou zmíněny v předchozí kapitole, navíc uvedou, že jde o společné oddlužení manželů. I zde platí, že manželé musí za dobu 5 let splatit alespoň 30 % všech

pohledávek, při plnění splátkového kalendáře a to z veškerých příjmů plynoucích manželům, ať už společně či každému zvlášť.

Jestliže je oddlužení provedeno zpeněžením majetkové podstaty, bude zpeněžen majetek patřící do SJM. V tomto případě se za majetek patřící do SJM považuje veškerý majetek manželů, proto jsou povinni k návrhu na povolení oddlužení připojit výslovné prohlášení o tom, že souhlasí, aby všechny jejich majetek byl pro účely oddlužení považován za majetek ve SJM a to spolu s podpisy, které musí být úředně ověřeny.

Odměna insolvenčnímu správci náleží ve výši 1,5 násobek; tedy 1350,- Kč není-li insolvenční správce plátcem DPH nebo 1634,- Kč je-li plátcem DPH. IS náleží tato odměna od měsíce, ve kterém bylo oddlužení povoleno až do skončení plnění splátkového kalendáře.

3.2.2 Oddělené oddlužení manželů

Oddělené oddlužení manželů bylo před rokem 2014 jediným možným řešením úpadku manželů. Jedná se o dvě samostatná insolvenční řízení, kdy každý z manželů je vedený pod svou spisovou značkou. Do majetkové podstaty obou manželů je zahrnut jak majetek, který náleží každému z manželů jako výlučnému vlastníkov, tak majetek ze SJM.

Jestliže je rozhodnuto o řešení oddlužení formou splátkového kalendáře, potom bude příslušná část mzdy (popř. platu), každého z obou manželů sloužit k uspokojení jen těch pohledávek věřitelů, jež se přihlásili do insolvenčního řízení příslušného dlužníka. Z toho vyplývá, že pro plnění splátkového kalendáře, je použita mzda (popř. plat) jen manžela (v případě oddlužení manžela) a naopak mzda (popř. plat) manželky (pokud se jedná o oddlužení manželky).

Při tomto způsobu oddlužení však mohla nastat situace, kdy jeden z manželů plnil oddlužení na více jak 100% a druhý z manželů svým platem nedosahoval ani na požadovaných 30%. Proto už v minulosti mohla nastat situace, kdy insolvenční soud rozhodl, v souladu s ustálenou rozhodovací praxí, o spojení obou řízení ke společnému projednání (tedy pod jednou spisovou značkou). Tím bylo tedy dosaženo toho, že společné jmění manželů spadalo do jedné majetkové podstaty a byl pro oba manželé ustanoven jeden insolvenční správce. Což byla obdoba dnešního společného oddlužení manželů, která je zakotvena v § 394a IZ a jehož podoba je zmíněná výše.

Je-li v oddlužení pouze jeden z manželů, pak se použije příjem i druhého z manželů. Dále musí být manžel dlužníka seznámen s tím, že po rozhodnutí o úpadku, majetek spadající do společného jmění manželů, insolvenční správce sepíše do majetkové podstaty. Tento způsob však s sebou nese určité úskalí, neboť na majetek dlužníka v insolvenci, který náleží do SJM nelze vést (a provést) výkon rozhodnutí či exekuce, avšak na majetek druhého z manželů lze.

3.3 Shrnutí výhod a nevýhod oddlužení

Novela IZ z roku 2014 přináší výhodnější formu oddlužení, a to společné oddlužení manželů. Zmíněný způsob je pro manžele vhodným způsobem, jak se zbavit svých dluhů, neboť jak již bylo výše zmíněno, manželé platí sníženou odměnu insolvenčnímu správci a ten je ustanoven pro oba manžele společně. Manželé, kteří jsou oddluženi formou splátkového kalendáře, se podílejí na splátkách společně a v případě, kdy jeden z manželů příjem nemá, je možné i nadále pokračovat v oddlužení, musí být však splněno, že hodnota plnění není nižší než 30% pohledávek. Tento způsob oddlužení tedy napomáhá v případě, kdy jeden z manželů by v samostatném insolvenčním řízení neměl dostatek příjmů a mohl by skončit v konkursu. Mezi hlavní výhody patří také to, že pokud jsou oba manželé v oddlužení nelze provést výkon rozhodnutí či exekuce, neboť §109 odst. 1 písm c) říká, že *výkon rozhodnutí či exekuce, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést.*

Další velmi významnou výhodou je zastavení kolotoče dluhů, kdy dochází k ukončení sankčních poplatků a především přestávají dlužníkům nabývat úroky. Dlužníci poté platí prostřednictvím insolvenčního správce splátky, pouze přihlášeným věřitelům. V případě, že po 5 letech splatili alespoň 30% ze zjištěných pohledávek, soud zpravidla dlužníka od nesplacených částí svých dluhů osvobodí.

Hlavním úskalím oddlužení je nutnost stálého příjmu, bez něhož by soud oddlužení neschválil. V případě oddlužení plněním splátkového kalendáře je totiž dlužník povinen každý měsíc ze svého příjmu splácet svým věřitelům, a to prostřednictvím přiděleného insolvenčního správce. Dlužníkovi potom zbývá pouze nezabavitelná část z příjmu, z kterou musí nakládat tak, aby mu nevznikali další dluhy.

Další možnou nevýhodou, která se týká jakéhokoliv způsobu řešení úpadku, je transparentnost veškerých údajů. Dlužník je veden v insolvenčním rejstříku pod spisovou značkou a veškeré informace o něm i o celém průběhu řešení úpadku jsou veřejně dostupné pro každého.

Způsob řešení úpadku oddlužením má své výhody i nevýhody. Záleží na každém dlužníkovi, aby zvážil, co v jeho případě převažuje. Pokud má dlužník stálou práci a dostatečný příjem není důvod, proč způsob oddlužení nevyužít. Jestliže však dlužník nemá zajištěný stálý příjem a bude spoléhat na dar, jež mu byl přislíben, může se stát, že oddlužení nevyhoví a soud nařídí řešení úpadku konkursem.

4 Analýza a vyhodnocení situace manželů v oddlužení

Závěrečná kapitola se bude zabývat praktickou analýzou oddlužení manželů. V první části bude provedeno vyhodnocení četnosti oddlužení manželů za roky 2014 a 2015. Ve druhé části této kapitoly bude na čtyřech praktických příkladech demonstrováno, jak jednotlivé způsoby oddlužení ovlivňují ekonomickou situaci manželů a současně, jak mohou průběh oddlužení ovlivnit vzniklé životní situace.

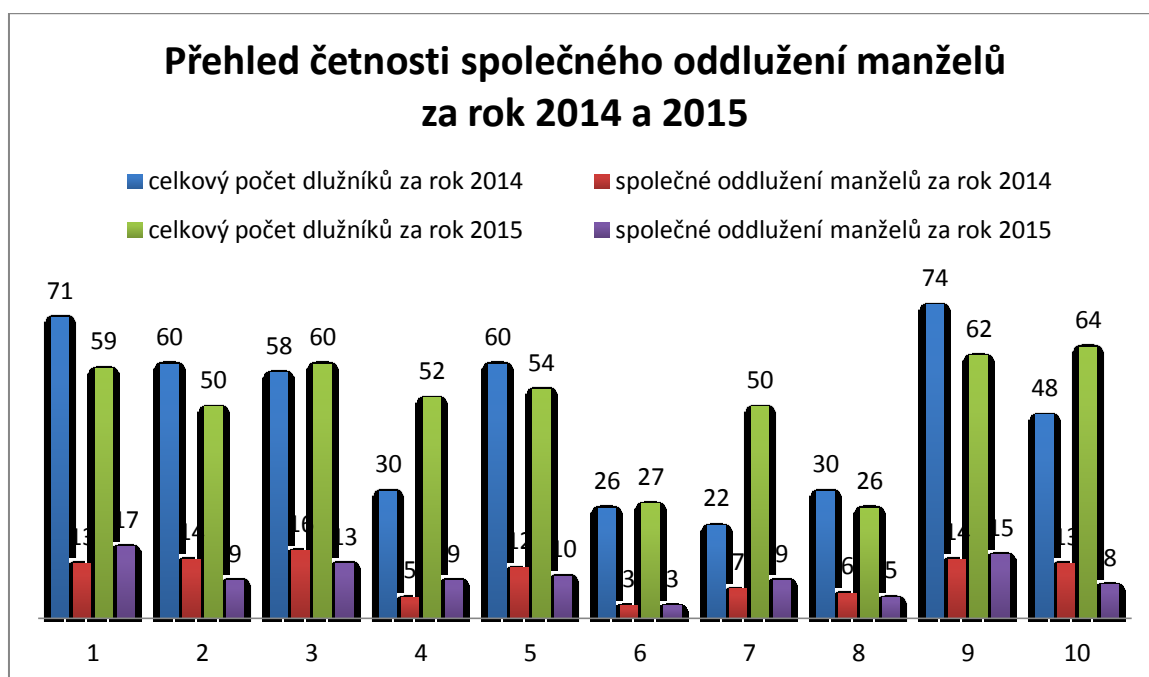
4.1 Analýza četnosti společného oddlužení manželů

V této části kapitoly bude provedena analýza četnosti oddlužení manželů a porovnání k celkovému počtu přihlášených dlužníků za rok 2014 a 2015. Pro vyhodnocení analýzy bude využito informací, které jsou veřejně dostupné v insolvenčním rejstříku a bude provedena ze seznamu dlužníků 10-ti náhodně vybraných insolvenčních správců z Moravskoslezského kraje.

V níže uvedeném grafu je znázorněn celkový počet dlužníků jednotlivých insolvenčních správců a z toho počet společného oddlužení manželů za jednotlivé roky. Jednotliví insolvenční správci jsou označení čísly 1-10.

Graf 4.1 Přehled četnosti společného oddlužení manželů za rok 2015

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 4.1 je patrné, že zatímco u poloviny insolvenčních správců došlo v roce 2015 ke snížení počtu dlužníků, u druhé poloviny došlo naopak k nárůstu. V roce 2014 byl celkový počet dlužníků u těchto 10-ti insolvenčních správců ve výši 479 zatímco v roce 2015 činil celkový počet dlužníků 504. Společného oddlužení manželů využilo v roce 2014 celkem 103 manželských párů a v roce 2015, 98 manželských párů. Z výše zjištěných hodnot lze konstatovat, že v roce 2014 z celkového počtu oddlužení tvořilo 21,5 % právě společné oddlužení manželů, přičemž v roce 2015 se počet případů společného oddlužení snížil na 19,5 %. Snížující se vývoj lze odůvodnit právě novelou IZ z roku 2014, kdy bylo manželům umožněno podat návrh na oddlužení společně. Dlužníci začali způsobu společného oddlužení využívat více, neboť před rokem 2014 ne každý soud umožnil spojení obou řízení. V roce 2015 se potom počet případů společného oddlužení ustálil a mírně snížil.

Společné oddlužení manželů je zakotveno v IZ teprve od roku 2014, i přesto však lze podle zjištěných výsledků analýzy konstatovat, že počet případů společného oddlužení tvoří pětinu z celkového množství schválených návrhů na oddlužení.

4.2 Případové studie

V jednotlivých případových studiích bude názorně předvedeno, jak mohou způsoby oddlužení a současně vzniklé životní situace ovlivnit celkové oddlužení.

4.2.1 Oddlužení manželů dle spisových značek KSOS 38 INS 9756/2011 a KSOS 38 INS 9761/2011

První případová studie se týká manželů, kteří jsou oddlužení odděleně, a jimž oběma bylo schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Dlužník (manžel) dle spisové značky KSOS 38 INS 9756/2011 podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení 6. června 2011 a navrhl způsob oddlužení plněním splátkové kalendáře. Dlužník má smlouvu na dobu neurčitou u společnosti Advanced World Transport, a.s., u které pobírá měsíční příjem ve výši 15 689,- Kč. Má pouze jednu vyživovací povinnost, a to ke své manželce. Dlužník bydlí v bytě, který je vlastněn společností RPG, s.r.o. a je vybaven obvyklým vybavením. Žádný další majetek, jenž by mohl být použit na úhradu dluhů, dlužník nevlastní.

Dne 17. června 2011 soud povolil řešení úpadku oddlužením a byl dlužníkovi ustanoven insolvenční správce doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D. Věřitelé musí ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění usnesení v IR přihlásit své pohledávky. Do insolvenčního řízení bylo přihlášeno 8 pohledávek v celkové výši 751 587,53 Kč. Věřitelé a výše jejich pohledávek, jsou uvedeni v tabulce 4.1

Tab. 4.1 Věřitelé a výše jejich pohledávek

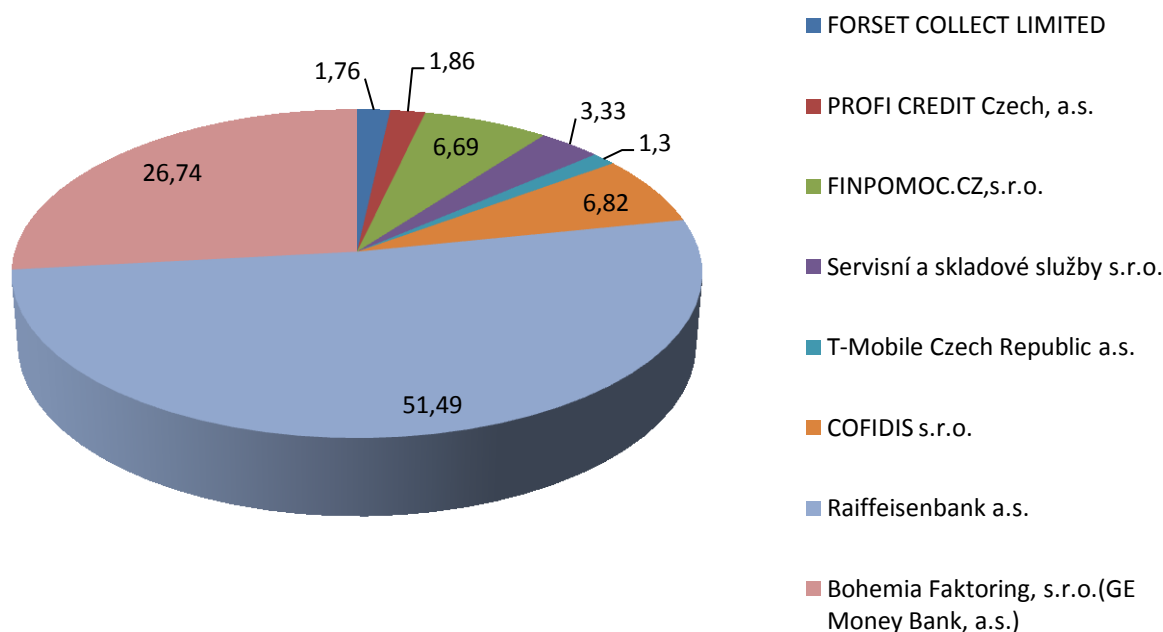
Věřitel	Výše pohl. v Kč	%
FORSET COLLECT LIMITED	13 243,80	1,7621
PROFI CREDIT Czech, a.s.	14 010,00	1,8641
FINPOMOC.CZ, s.r.o.	50 268,00	6,6882
Servisní a skladové služby s.r.o.	25 000,00	3,3263
T-Mobile Czech Republic s.r.o.	9 792,00	1,3028
COFIDIS s.r.o.	51 294,55	6,8248
Raiffeisenbank a.s.	386 987,18	51,4893
GE Money Bank, a.s.	200 992,00	26,7423
CELKEM	751 587,53	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Dne 26. srpna 2011 soud schválil oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře a uložil plátcí příjmu dlužníka Advanced World Transport a.s., aby od měsíce října 2011 prováděl srážky z příjmu dlužníka a ty zasílal insolvenčnímu správci.

Dlužník, podle poslední zprávy o plnění oddlužení (viz Příloha č. 2), již zaplatil 48 splátek. Jeho průběžné plnění je tedy 43,79% a očekávané plnění 54,74 % z čehož vyplývá, že dlužník je na dobré cestě k oddlužení. Jak lze ze zprávy o plnění oddlužení vyčíst, příjem dlužníka je vždy rozdělen na část nepostižitelnou a postižitelnou. Z postižitelné částky se odečítá odměna insolvenčnímu správci včetně DPH a zbylá část je určena k uspokojení věřitelů. Míra uspokojení jednotlivých věřitelů je znázorněna v grafu 4.2 – Poměr podílů uspokojení věřitelů z měsíční splátky dlužníka.

Graf 4.2 – Poměr podílů uspokojení věřitelů z měsíční splátky dlužníka

Zdroj: Vlastní zpracování

dlužník bude pokračovat v plnění oddlužení ve stejné míře jako doposud, splní oddlužení a bude po 5 letech oddlužení osvobozen od placení dosud neuspokojených pohledávek a tedy zbaven všech dluhů. Dlužník bude moci žít opět plnohodnotný život bez dluhů. Problém však nastává u jeho manželky, jejíž případ je rozebrán níže.

Dlužnice (manželka) KSOS 38 INS 9761/2011 podala rovněž dne 6. června 2011 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde navrhla způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužnice v něm dále uvedla, že má stálý měsíční příjem ve výši 11 927,- Kč u společnosti Vitacraft chovex, s.r.o. Vyživovanou osobou je pouze manžel. Dlužnice žije s manželem ve společné domácnosti a nemá žádný majetek, který by mohl být použit na úhradu dluhů.

Do insolvenčního řízení přihlásili pohledávky celkem 3 věřitelé v celkové výši 462 830,38 Kč, viz tabulka 4.2 – Věřitelé a výše jejich pohledávek.

Tab. 4.2 Věřitelé a výše jejich pohledávek

Věřitel	Výše pohl. v Kč	%
T-Mobile Czech Republic a.s.	14 459,20	3,1241
COFIDIS s.r.o.	51 294,55	11,0828
Raiffeisenbank a.s.	397 076,63	85,7931
CELKEM	462 830,38	100,0000

Zdroj: Vlastní zpracování

Dne 26. srpna 2011 bylo dlužnici schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře a první splátka byla určena na měsíc říjen 2011. Dlužnice podle zpráv o plnění oddlužení plnila splátkový kalendář pouze do měsíce května 2012, poté byla dlouhodobě nemocná, a tudíž neměla žádné příjmy ze zaměstnání. Dlužnice byla od 14. 2. 2013 vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP a následně jí byl zpětně od 4. 2. 2013 přiznán invalidní důchod pro invaliditu I. stupně ve výši 5 174,- Kč. Mezitím dlužnici průběžně vznikala dluh na odměnách insolvenčnímu správci, který byl k měsíci březnu 2014 ve výši 16 299,- Kč. Jelikož dlužnice za dobu oddlužení tj. 30 měsíců (viz Příloha č. 3) uhradila nezajištěným věřitelům pouze částku 21 426,- Kč tj. 4,63 %, dne 11. 6. 2014 bylo nařízeno ústní jednání, jehož předmětem bylo projednání neplnění povinností dlužníka. Dlužnice na tomto jednání uvedla, že od měsíce června 2014 bude schopna zajistit příjem, a to dle darovací smlouvy ve výši minimálně 5 000,- Kč. Z tohoto důvodu požádala soud, aby oddlužení zatím nebylo zrušeno. Z následující zprávy o plnění oddlužení však vyplynulo, že dar dlužnice nebylo schopna zajistit a tak uspokojení věřitelů zůstalo na částce 21 426,- Kč. Krajský soud v Ostravě rozhodl o zrušení schváleného oddlužení a prohlásil na majetek dlužnice konkurs, přičemž bude projednáván jako nepatrný. Dlužnice se proti tomuto usnesení odvolala k vrchnímu soudu v Olomouci, avšak soud usnesení KSOS potvrdil. Následně se dlužnice dovolala k nejvyššímu soudu ČR v Brně, který dovolací řízení zastavil z důvodu, že dlužnice nebyla zastoupena advokátem. Dne 11. ledna 2016 podala insolvenční správce konečnou zprávu a navrhla zrušení konkursu pro nedostatek majetku.

Tento praktický příklad jasně znázorňuje, že zatímco dlužník (manžel) oddlužení plní bez problémů, dlužnice (manželka) má z důvodu nedostatku příjmů s plněním oddlužení problémy, které vedly až k rozhodnutí soudu o zrušení oddlužení a k prohlášení konkursu. Následně byl konkurs zrušen pro nedostatek majetku a dlužníci tak veškeré dluhy zůstaly. Kdyby bylo oddlužení provedeno společně, tzn. manželé by měli společný splátkový

kalendář, manžel by svými příjmy pokryl i dluhy manželky, dlužnice by následně nemusela skončit v konkursu a zbavila by se tak svých dluhů.

Dlužnice má možnost podat insolvenční návrh s návrhem na povolení oddlužení znovu, a to nejlépe po skončení manželova oddlužení, neboť by jí mohl svým příjmem v oddlužení pomáhat, prostřednictvím darovací smlouvy. Dlužnice má nyní zajištěn i stálý příjem, neboť začala pobírat starobní důchod, vše by tedy mohlo vést k úspěšnému oddlužení.

4.2.2 Oddlužení manželů dle spisových značek KSOS 36 INS 23711/2011 a KSOS 36 INS 23696/2011

Druhý praktický příklad, poukazuje na možnost, kdy soud rozhodl o spojení obou řízení, a to ještě před novelou IZ z roku 2014. Zároveň znázorňuje postup, který je použit v případě úmrtí jednoho z manželů.

Dlužník (manžel) KSOS 36 INS 23696/2011 a dlužnice (manželka) KSOS 36 INS 23711/2011 podali dne 19. 12. 2011 návrhy ke Krajskému soudu a požadovali, aby soud oba návrhy spojil v jednu projednávanou věc, současně navrhli způsob řešení oddlužení plněním splátkového kalendáře. V návrhu dlužník uvedl, že je zaměstnán jako horník ve společnosti OKD a.s. Důl Darkov a jeho příjem činí 27 814,- Kč, dlužnice ve svém návrhu sdělila, že je zaměstnaná jako šička ve společnosti Gabriela Bukovská a její příjem je ve výši 6 350,- Kč.

Manželé ve svých návrzích uvádějí, že se snažili své závazky hradit včas, pořídili si kreditní karty, které využívali na splátky svých úvěrů a na běžné potřeby domácnosti, což následně vedlo k prohloubení jejich dluhů a platební neschopnosti. Současně oba manželé uvedli, že mají vyživovací povinnost pouze jeden k druhému. Soud žádosti o spojení oddlužení vyhověl a dne 19. 3. 2012 vydal usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Strukturu přihlášených pohledávek každého z manželů lze vidět v tabulce 4.3

Tab. 4.3 Věřitelé a výše jejich pohledávek

Věřitel	Výše pohl. v Kč	%
Dlužník KSOS 38 INS 23696/2011		
CETEM ČR, a.s.	190 712,00	27,0229
GE Money Bank, s.r.o.	282 339,14	40,0060
Raiffeisenbank, a.s.	232 690,47	32,9711
CELKEM (dlužník)	705 741,61	100,0000
Dlužnice KSOS 38 INS 23711/2011		
Raiffeisenbank, a.s.	202 338,78	100,0000
CELKEM(dlužník+dlužnice)	908 080,39	

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Přílohy č. 4 je patrné, že na splátkách věřitelům se svým příjmem podílí pouze dlužník, jeho průběžné plnění je ve výši 7,57 % a předpokládané plnění 75,71 %, z čehož vyplývá, že i přes nečinnost dlužnice, je v průběžném plnění splněn předpoklad uspokojení pohledávek věřitelům min. 30 %. Z dalších dvou zpráv o plnění oddlužení lze vyčíst, že dlužnice pobírala velice nízkou mzdu a po odečtení nezabavitelného minima, zbývalo pro uspokojení věřitelů cca 200,- Kč, dlužník tedy opět uspokojoval věřitele převážně svým příjmem.

Dne 3. 1. 2014 sdělila insolvenční správce KSOS, že došlo k úmrtí dlužníka, tato událost značně zasáhla do celého insolvenčního řízení, neboť jak je ze ZOPO patrné, dlužnice pobírala velmi nízký příjem a sama by na plnění splátkového kalendáře nestačila. Dne 29. 1. 2014 soud vydal usnesení o změně splátkového kalendáře, soud oddělil spojené splátky tak, aby dlužnice nadále hradila pouze svoje vlastní obligační závazky, tj. ve výši 202 338,78 Kč.

Z následujících ZOPO vyplývá, že dlužnice i přes svůj nízký příjem plní splátkový kalendář. V některých měsících je jí však vypomáháno darem ze strany rodinných příslušníků. Na základě informací uvedených v poslední ZOPO (viz Příloha č. 5) lze konstatovat, že dlužnice společně se svým manželem zaplatila za uplynulé období 42 splátek, což odpovídá míře uspokojení 43,02 % a očekávané uspokojení věřitelů se rovná 61,45 %.

Výše uvedená případová studie je typickým příkladem, kdy se lidé dostanou do dluhové pasti a to takovým způsobem, že své dluhy splácí dalšími dluhy. Bohužel v dnešní

době existuje mnoho nebankovních společností, které lákají klienty na levné půjčky, často uvádějí „nízké“ týdenní splátky, ale při sečtení lze zjistit, že se jedná o dosti vysoké a nevýhodné splátky. Bohužel se najdou lidé, kteří nutně peníze potřebují právě na umoření jiného dluhu či běžné životní potřeby a smlouvu o půjčce podepíší, což je i případ výše zmíněných dlužníků. Průběh oddlužení je dále zkomplikován úmrtím manžela. Jelikož se však dlužnice vzdala dědictví po manželovi, nevznikají ji žádné další dluhy. Zároveň ji soud oddělil spojené splátky, tudíž jí zbývá uspokojit pouze jednoho věřitele, který přihlásil pohledávku ve výši 202 338,78 Kč. Jestliže bude dlužnice v oddlužení pokračovat v obdobné míře jako doposud, je velká pravděpodobnost, že dlužnice splní oddlužení a bude insolvenčním soudem osvobozena od zbytku dluhů.

Dlužnice by z dané situace měla v optimálním případě vyvodit, že dluhy nelze splácet dalšími dluhy. V dohledné době je velmi nepravděpodobné, že dlužníci jakákoliv bankovní či nebankovní instituce poskytne nový úvěr, poněvadž ty nahlízejí do Centrálního registru dlužníků. Z tohoto důvodu by si dlužnice měla ze svého měsíčního příjmu vytvářet alespoň malou finanční rezervu na možné neočekávané události, neboť po ukončení oddlužení bude mít dlužnice k dispozici opět celý svůj příjem.

4.2.3 Oddlužení manželů dle spisové značky KSOS 40 INS 8004/2014

Další případová studie pojednává o společném oddlužení manželů po novele IZ z roku 2014, kdy manželé mají kromě nezajištěných věřitelů také zajištěné věřitele. Manželům je tedy schválen způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře a současně uspokojení zajištěných věřitelů zpeněžením předmětu zajištění (nemovitosti).

Manželé dle spisové značky KSOS 40 INS 8004/2014 podali dne 24. 3. 2014 společný insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde navrhli způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužník je zaměstnán u společnosti EKOREMA recycling s.r.o., kde pobírá čistý příjem ve výši 16 150,- Kč, dlužnice je zaměstnaná u společnosti BONDjob s.r.o. a její čistý příjem činí 9 400,- Kč. Dále mají dlužníci příjem z darovací smlouvy ve výši 2 550,- Kč. Manželé mají vzájemnou manželskou vyživovací povinnost, dále mají vyživovací povinnost ke svému dítěti a mimo to má dlužnice ve své péči 2 děti z předešlého manželství. Zároveň má dlužník vyživovací povinnost ke svým 2 dětem z předešlého manželství, která činí 3 600,- Kč měsíčně. Dlužníci kromě obvyklého vybavení domácnosti ve výši 36 300,- Kč, vlastní nemovitost - rodinný dům č.p. 147, na pozemku

parcela č. 122 – zastavěná plocha a nádvoří, výměra 384 m²; parcela č. 133 – zahrada, výměra 559 m², jejíž ocenění je ve výši 900 000,- Kč.

Příčinou vzniku úpadku dlužníků bylo pořízení rodinného domu na hypotéční úvěr, který následně vyhořel, a náhrada pojišťovny byla pouze v částečné výši. Manželé museli opravu domu řešit dalšími půjčkami, což dále prohloubilo jejich zadlužení a dostali se tak do dluhové pasti.

Do insolvenčního řízení se přihlásilo celkem 12 věřitelů a celková výše přihlášených pohledávek činí 1 547 379,67 Kč. Přehled o výši jednotlivých pohledávek zajištěných a nezajištěných věřitelů je uveden v tabulce 4.4

Tab. 4.4 Věřitelé a výše jejich pohledávek

Nezajištění věřitelé	Výše pohl. v Kč	%
CP Inkaso s.r.o.	167 229,09	52,6938
GE Money Bank, a.s.	25 811,71	8,1333
Bohemia Faktoring, s.r.o.	17 508,87	5,5170
ESSOX s.r.o.	6 999,52	2,2055
Telefónica Czech Republic, a.s.	8 255,45	2,6013
Komerční banka, a.s.	997,29	0,3142
REALBOHEMIA, a.s.	15 457,43	4,8706
Kooperativa pojišťovna, a.s. VIG	9 336,00	2,9418
Home Credit, a.s.	66 764,71	20,7224
CELKEM – nezajištění věřitelé	317 360,07	100,0000
Zajištění věřitelé	Výše pohl. v Kč	%
Raiffeisen stavební spořitelna a.s.	948 413,45	0,0000
Petr Sýkora	251 207,13	0,0000
Česká pojišťovna a.s.	2 589,40	0,0000
Komerční banka, a.s.	27 809,52	0,0000
CELKEM – zajištění věřitelé	1 230 019,60	0,0000
CELKEM	1 547 379,67	100,0000

Zdroj: Vlastní zpracování

Dne 18. 9. 2014 soud schválil oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužník měl kromě společných dluhů s manželkou, dluh na výživném, který činil na začátku povolení splátek 84 894,- Kč. Z první a druhé ZOPO (viz Přílohy č. 6 a 7) je tedy patrné, že jakmile je z příjmů manželů odečteno nezabavitelné minimum, částka k přerozdělení stačí pouze k pokrytí odměny insolvenčního správce, výživného, dlužného výživného a na splátky věřitelům tedy nezbývají žádné finanční prostředky.

Dne 11. 11. 2015 byla podepsaná kupní smlouva o prodeji rodinného domu, který byl předmětem zajištění, a to ve výši 1 555 000,- Kč. Čistý výtěžek, po odečtení nákladů na správu, zpeněžení a odměny insolvenčnímu správci, činil 1 499 700,- Kč. Odměna insolvenčního správce byla vypočítána v souladu s vyhláškou č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, a to ve výši 120 032,95 Kč vč. DPH (výpočet viz Tab. 4.5). Všichni zajištění věřitelé byli uspokojeni v plné, tedy 100% výši. Jelikož čistý výtěžek zpeněžení byl vyšší než hodnota pohledávek zajištěných věřitelů, bude částka 149 647,45 Kč vrácena dlužníkům.

Tab. 4.5 Zpeněžení zajištěného majetku

Získáno zpeněžením zajištění	1 555 000,00 Kč
Náklady celkem	55 300,00 Kč
z toho: správa (znalecký posudek + ověření podpisů)	5 300,00 Kč
zpeněžení	50 000,00 Kč
Čistý výtěžek	1 499 700,00 Kč
Odměna IS vč. DPH	120 032,95 Kč
Odměna IS ve výši (9 % z 1 mil. Kč + 4 % z 230 019,60)	99 200,78 Kč
+ DPH 21 %	20 832,17 Kč
Zjištěná zajištěná pohledávka	1 230 019,60 Kč
Zůstatek – vratka pro dlužníka	149 647,45 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Poté, dne 9. 3. 2016 udělil soud insolvenčnímu správci souhlas k rozdělení částky 1 230 019,60 Kč uvedeným zajištěným věřitelům.

Další záznamy o plnění splátkové kalendáře nejsou zveřejněny. Jelikož nebyli doposud ani z části uspokojeni nezajištění věřitelé, navrhovala bych, aby částka určena k vrácení dlužníkovi, byla použita k uspokojení nezajištěných věřitelů. Výše zůstatku ze

zpeněžení činila 149 647,45 Kč, čímž by se míra uspokojení věřitelů zvýšila na 47,15 %, neboť celková výše pohledávek nezajištěných věřitelů je rovna 317 360,07 Kč. Navrhovaný způsob by tak pomohl dlužníkům v uspokojování nezajištěných věřitelů a zvýšil by pravděpodobnost splnění oddlužení.

4.2.4 Oddlužení manželů dle spisové značky KSOS 36 INS 2957/2014

Poslední případová studie popisuje průběh společného oddlužení manželů, kteří ve svém návrhu žádají o stanovení nižší splátky než je zákonem stanovená.

Manželé podali dne 6. 2. 2014 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde uvádějí, že veškeré závazky jim vznikly za trvání manželství a jsou společné. Jelikož kromě obvyklého vybavení domácnosti nevlastní žádný hodnotnější majetek ani nemovitost, navrhuji způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužník v návrhu uvádí, že je zaměstnán u Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o., kde pobírá mzdu ve výši cca 29 820,- Kč a dlužnice je zaměstnána u Hyundai Glovis Czech Republic s.r.o. a její příjem činí 17 605,- Kč. Dále uvádějí, že kromě vzájemné vyživovací povinnosti mají vyživovací povinnost vůči svým dvěma dětem. Dlužníci v návrhu žádají o snížení měsíční splátky pro oddlužení na částku 11 500,- Kč, a to z důvodu vysokých nákladů na školní pomůcky, zájmové kroužky dětí, cestovné do škol a do zaměstnání.

Dlužníci si vzali první půjčku na nové vozidlo, neboť předchozí vozidlo jim vlivem technické závady vyhořelo. Následně si vzali další půjčky, neboť hradili vysoké platby za léčbu matky, která byla dlouhodobě nemocná. Dlužníci půjčky řádně spláceli až do ledna 2014. Jejich platby byly ovšem tak vysoké, že se pro ně tato situace stala neúnosnou a proto podali návrh na oddlužení.

Usnesením dne 21. 2. 2014 rozhodl insolvenční soud o úpadku a povolil oddlužení. Insolvenční soud však neschválil dlužníky navrhované nižší měsíční splátky. Do insolvenčního řízení přihlásilo své pohledávky celkem 5 věřitelů ve výši 933 598,02 Kč. Přehled jednotlivých pohledávek je uveden v tabulce 4.6 – Věřitelé a výše jejich pohledávek.

Tab. 4.6 Věřitelé a výše jejich pohledávek

Věřitel	Výše pohl. v Kč	%
BNP Paribas SA (CETELEM ČR, a.s.)	433 373,28	46,4197
GE Money Bank, a.s. – Němec	319 125,27	34,1823
GE Money Bank, a.s. – Němcová	71 561,69	7,6652
Home Credit a.s.	20 078,11	2,1506
Provident Financial s.r.o.	37 094,00	3,9732
ESSOX s.r.o.	52 365,68	5,6090
CELKEM	933 598,03	100,0000

Zdroj: Vlastní zpracování

Dne 28. 5. 2014 soud rozhodl o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. Příloha č. 8 – obsahuje dosud poslední zveřejněnou zprávu o plnění oddlužení, ze které vyplývá, že dlužníci mají dostatečně vysoké příjmy a za 18 měsíců je míra uspokojení věřitelů ve výši 35,96% a očekávané uspokojení věřitelů za dobu 5-ti let činí 119,88%. Z toho vyplývá, že dlužníci, v případě, že jejich splátky budou v obdobné výši jako doposud, splatí závazky vůči svým věřitelům v plné výši, a to za dobu kratší než 5 let.

Výše uvedená případová studie, je příkladem, kdy se dlužníci snaží ze svých dluhů poctivě zaplatit, co nejvíce, tj. optimálně celou dlužnou částku. V praxi je tato kategorie pochopitelně méně početná, neboť většina dlužníků se snaží plnit své oddlužení na 30%. Využívají k tomu různých způsobů, jako krácení příjmů (např. zaměstnavatelé vyplácí část mzdy mimo výplatu) nebo zvyšování počtu vyživovaných osob (děti začnou studovat, odkládají rozvod).

U dlužníků z poslední případové studie lze však předpokládat, že veškeré přihlášené pohledávky budou schopni splatit za dobu kratší než 5 let. Manželé by se proto měli ze svých chyb poučit a po ukončení oddlužení, vzhledem ke svým příjmům, začít tvořit finanční rezervy na případné neočekávané události a nevyužívat nevýhodných půjček.

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo vyhodnocení problematiky oddlužení se zaměřením na oddlužení manželů, včetně analýzy oddlužení manželů v praxi a dále charakteristika insolvenčního řízení a procesu oddlužení.

První teoretická část diplomové práce je zaměřena na charakteristiku insolvenčního řízení a procesu oddlužení. Této části jsou věnovány dvě samostatné kapitoly. V první (Kapitola 2) je popsán vývoj insolvenčního zákona, který byl přijat v roce 2006, avšak nabyl účinnosti až v roce 2008. Insolvenční zákon začal poprvé řešit úpadek fyzické osoby sanačním způsobem, tedy způsobem oddlužení, který je hlavním tématem této diplomové práce. Dále byly v této části popsány činnosti jednotlivých procesních subjektů a vymezeny základní pojmy, které jsou pro studium problematiky oddlužení nezbytné. Na konci této kapitoly jsou rozebrány také další dva způsoby řešení úpadku dlužníka, a to konkurs a reorganizace.

Druhá teoretická kapitola (Kapitola 3) se věnuje jednotlivým krokům procesu oddlužení. Jakmile dlužník zjistí, že se nachází v úpadku a chce jej řešit oddlužením, musí podat insolvenční návrh společně s návrhem na povolení oddlužení. Z grafu 3.1, který nalezneme v kapitole 3, je patrné, že ne všechny podané návrhy na oddlužení jsou schváleny. To může být způsobeno nedostačujícími či nesrozumitelnými informacemi v podaném návrhu. Alternativně může také nastat situace, kdy jsou uvedené příjmy dlužníka natolik nízké, že by nestačily na splacení alespoň 30% z celkového počtu závazků za 5 let. V případech, kdy je rozhodnuto o povolení oddlužení, začínají věřitelé přihlašovat své pohledávky a rozhodují o způsobu oddlužení – splátkový kalendář nebo zpeněžení majetkové podstaty. Ve většině případů je rozhodnuto o plnění splátkového kalendáře. Zpeněžení majetkové podstaty je využito pouze ve 3 % z celkového počtu povolených oddlužení, neboť dlužníci v úpadku často nevlastní žádný majetek. Jestliže dlužník plní své povinnosti v rámci splátkového kalendáře, soud následně rozhodne o splnění oddlužení. Jednotlivé případy jsou rozebrány v praktické části.

Praktická část diplomové práce se zabývá analýzou oddlužení manželů na konkrétních příkladech. Nejprve je provedena analýza četnosti společného oddlužení manželů za roky 2014 a 2015, jelikož tato možnost je uzákoněna teprve od roku 2014. Provedená analýza přitom vychází z informací, které jsou volně dostupné na internetových stránkách justice.cz.

a používá seznamy dlužníků 10-ti náhodně vybraných insolvenčních správců z Moravskoslezského kraje. Jak již bylo uvedeno, od roku 2014 mohou manželé podat jeden společný návrh na oddlužení, přičemž musí platit, že jsou oba oprávněni tento návrh podat. Z analýzy četnosti vyplynulo, že pětina dlužníků z celkového počtu dlužníků vybraných insolvenčních správců využila právě společného oddlužení manželů. Pro manželé je tento způsob oddlužení výhodnější a méně nákladný, neboť platí 1,5 násobek odměny insolvenčnímu správci a podílejí se na splátkách společně. Toto potvrzují také závěry jednotlivých případových studií.

Druhá část praktické kapitoly je zaměřena na čtyři případové studie, které pojednávají o společném oddlužení manželů před i po roce 2014. Pro zpracování této části byly použity informace, které jsou veřejně dostupné v insolvenčním rejstříku. První případová studie je příkladem, kdy byli manželé oddlužení samostatně a jasně potvrzuje výše popsany závěr, jelikož je patrné, že zatímco manžel oddlužení plnil a splňoval předpoklad splacení 30% za 5 let, jeho manželka měla s plněním oddlužení značné problémy, které vyústily k rozhodnutí soudu o zrušení schváleného oddlužení a prohlášení konkursu na majetek dlužnice. Konkurs byl však následně pro nedostatek majetku zrušen. V případě, že by soud manželům oddlužení spojil, manžel by svými příjmy pokryl i dluhy manželky. Dlužníci se tudíž nabízejí možnost podat návrh na povolení oddlužení opětovně, avšak nejlépe po ukončení manželova oddlužení, který by jí mohl následně vypomáhat darem. Současně začala dlužnice pobírat starobní důchod, čímž by splňovala podmínku stálého příjmu.

Z další případové studie vyplývá, že někteří soudci ještě před novelou IZ z roku 2014, spojovali návrhy obou manželů. Příkladem je případová studie 4.2.2, kdy soud žádosti o spojení oddlužení vyhověl. Manželé měli společný splátkový kalendář, na jehož plnění se podílel svými příjmy pouze manžel, neboť dlužnice své výplatní pásky IS nedodala. Zmíněné insolvenční řízení bylo následně zkomplikováno úmrtím manžela. Soud však manželce oddělil spojené splátky a uznal jí pouze její dluh, přičemž se dlužnice zároveň, vzdala dědictví a v oddlužení tak skutečně splácí pouze svůj dluh. V plnění splátkového kalendáře jí za pomoci darů vypomáhají rodinní příslušníci.

Třetí případová studie byla příkladem, kdy manželé měli ve společném oddlužení kromě nezajištěných věřitelů i zajištěné věřitele. Následný výtěžek zpeněžení, zajištěného majetku, byl vyšší než celková suma pohledávek zajištěných věřitelů, z čehož vyplývá, že zbylá částka by měla být vrácena dlužníkům. Jelikož doposud dlužníkům nestačily jejich

příjmy na uspokojení nezajištěných věřitelů, navrhovala bych jako možné řešení, aby zbylá částka (celá nebo její část) z výtěžku zpeněžení, byla použita právě na plnění splátkového kalendáře. Tím by se manželům zvýšila pravděpodobnost splnění oddlužení.

Poslední případová studie pojednává o společném oddlužení manželů, kteří se dostali do dluhové pasti z důvodu technické závady na vozidle, kterou museli řešit půjčkou na vozidlo nové. Další událostí byla nutnost úhrady vysokých plateb za léčbu matky, což jejich dluhy dále prohloubilo. Manželé žádali soud o nižší než zákonem stanovené platby, soud však této žádosti nevyhověl. Jelikož dlužníkům plyne stálý a poměrně vysoký příjem, očekává se podle posledního ZOPO, že budou schopni splatit veškeré své dluhy za dobu kratší než 5 let. V návaznosti na výše uvedené bych doporučovala, aby dlužníci vyvodili ze své situace patřičné závěry a po splnění oddlužení, začali tvořit finanční rezervy. V budoucnu by tak již nemuseli využívat nevýhodných půjček.

Diplomová práce by se díky svému zaměření mohla stát vhodnou příručkou pro osoby zabývající se oddlužením manželů a současně posloužit jako zdroj informací pro zájemce o tuto problematiku. Jsou zde zmíněny čtyři odlišné případové studie, které mohou čtenáře seznámit s průběhem insolvenčního řízení a napomoci jim k pochopení a přiblížení dané problematiky.

Seznam použité literatury

Monografie, článek v odborném časopise

BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: Bova Polygon, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.

HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 1482 s. ISBN 978-80-7400-555-8.

HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H.Beck, 2013. 262 s. ISBN 978-80-7400-459-9.

HOSTINSKÝ, Jan. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. Ostrava: Key Publishing, 2009. 112 s. ISBN 978-80-7418-010-1

KAVĚNA, Martin. *Společné jmění manželů a insolvenční řízení*. Parlamentní institut, informační podklad č. 5.318, 2011, 12 s.

KISLINGEROVÁ, Eva, Tomáš RICHTER a Luboš SMRČKA. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. Praha: C.H.Beck, 2013. 143 s. ISBN 978-80-7400-497-1

KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční právo aneb osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. 298 s. ISBN 978-80-87001-10-3.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnické*. 3. vyd. Praha: Linde, 2014. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7

ŘEHÁČEK, Oldřich. *Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře*. BULLETIN ADVOKACIE, 7-8/2011, s. 42-44. ISSN 1210-6348.

Zákony a další právní předpisy

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, v platném znění

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, platném znění

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, v platném znění

Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima, v platném znění

Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být povinnému sražena s měsíční mzdou při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, v platném znění

Elektronické publikace a materiály

CREDITREFORM.CZ. *Vývoj insolventci v České republice v roce 2015*. [online].[2.3.2016]. dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolventci-v-cr.html>

E-PRAVO.CZ. *Nové (vyšší) nezabavitelné částky (nezabavitelné minimum) při exekučních srážkách ze mzdy pro rok 2016*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nove-vyssi-nezabavitelne-castky-nezabavitelne-minimum-pri-exekucnich-srazkach-ze-mzdy-pro-rok-2016-99997.html>

E-PRAVO.CZ. *Některá úskalí oddlužení manželů*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nektera-uskali-oddluzeni-manzelu-80703.html>

E-PRAVO.CZ. *Nová právní úprava úpadkového práva úpadek a hrozící úpadek dlužníka*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-upadek-a-hrozici-upadek-dluznika-51211.html>

INSOLVENČNÍ-ZÁKON.JUSTICE.CZ. *Úpadek a způsoby jeho řešení*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/upadek-a-zpusoby-jeho-reseni.html>

INSOLVENČNÍ-ZÁKON.JUSTICE.CZ. *Kalkulátor splátek pro oddlužení plněním splátkového kalendáře*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek.html>

INSOLVENČNÍ-ZÁKON.JUSTICE.CZ. *Oddlužení*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>

INSOLVENČNÍ-ZÁKON.JUSTICE.CZ. *Insolvenční právo*. [online].[2.3.2016]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvenzni-pravo.html>

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Insolvenční správci. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/InsSpravci/public/seznamAction.do?setName=seznam&path=/public/seznamAction.do&scroll=3&size=10&lastSize=10>

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Detail lustrované osoby. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AABCBGABSAAB7XQABJ

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Detail lustrované osoby. Dostupné z:
https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AABCBGABSAAB7H1ABv

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Detail lustrované osoby. Dostupné z:
https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AABCBGABSAAB7K0ACp

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Detail lustrované osoby. Dostupné z:
https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AABCBGABSAAB7KzAB4

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Detail lustrované osoby. Dostupné z:
https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AABCBGABSAAB8FtAA%2B

ISIR – INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK. Detail lustrované osoby. Dostupné z:
https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?rowid=AABCBGABSAAB8CbAAAd

MĚŠEC.CZ. *Soud mi zamítl oddlužení. Co mám dělat?* [online].[24.3.2016]. Dostupné z:
<http://www.mesec.cz/clanky/soud-mi-zamitl-oddluzeni-co-mam-delat/>

Seznam zkratk

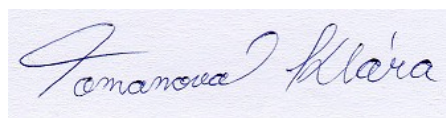
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
INS	Insolvence
IR	Insolvenční rejstřík
IZ	Insolvenční zákon
KSOS	Krajský soud v Ostravě
PPM	peněžitá pomoc v mateřství
ZOPO	zpráva o plnění oddlužení

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. 4. 2016

Bc. Klára Tomanová